Ч. 151 (14.694). Львів, середа 14. липня 1937 Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LVIII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно . . . . . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ. У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

Бій під Пекіном.

Дійшло до битви між японськими й китайськими військами на залізничому мості 800 метрів на південь від Пекіну.

ЯПОНІЯ ВИРІШИЛА ВЕЛИКУ ВІЙСЬКОВУ АКЦІЮ?

У мīродатних колах Пекіну заявили, що **японський уряд рішив перевести у Північному Китаю військову акцію на велику скалю;** до цієї цілі вислали з Японії до Китаю кілька дивізій. Японії — мовляв — йде про те, щоби протиділати зростаючим впливам нанкінського уряду в Північному Китаю.

ЯПОНСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ В КИТАЙСЬКИХ ПРИСТАНЯХ.

Кілька японських воєнних кораблів, що стояли у пристанях Формози, дістали приказ відплисти до південно-китайських пристаней (Амой, Фучов, Сважов), щоби хоронити японських громадян з огляду на протияпонські настрої населення.

КОНЦЕНТРАЦІЯ ЯПОНСЬКИХ ВІЙСЬК.

Японське військо заняло всі стації між Шангайкуаном, щоб облегчити транспорт квантунської армії; 3.000 війська переїхало вже нині рано чеерз Шангайкуан з великою скількістю воєнного матеріялу; попереджує їх бронепоїзд. 28 японських літаків причалило в Тієнтсіні.

ПОЛОЖЕННЯ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Положення у Північному Китаю непевне, час до часу доходить до збройних зударів; дотепер полягло понад 50 японців і ще більше китайців. З Японії та Манджурії висилають японські війська до північного Китаю, китайські війська зосереджуються коло великого муру.

Китайський уряд відкинув японський протест у звязку з боями під Пекіном. Як виходить із заяв представників обох урядів, вони не мають охоти до компромісу. Японський уряд проголосив мобілізацію.

Кінець неінтервенції.

ФРАНЦІЯ ПРИПИНИЛА МІЖНАРОДНЮ КОНТРОЛЮ НА ЕСПАНСЬКОМУ КОРДОНІ.

Французький амбасадор Корбен повідомив предсідника комітету неінтервенції Плімута, що **французький уряд припиняє міжнародню контролю франц.-еспан. кордону від нинішнього полудня.**

Мін. Іден заявив у палаті громад, що про це рішення французького уряду він був поінформований і що вважає цей крок за оправданий, бо Португалія скасувала контролю на еспанському кордоні. Зрештою Франція шануватиме інші постанови договору неінтервенції.

Шеф міжнародньої контролі наказав міжнароднім обсерваторам нині (вівторок) у полудне покинути свої станиці і виїхати до місцевостей, що лежать дальше від кордону.

ФРАНЦУСЬКИЙ УРЯД УРЯТУВАВ МАДРИД.

З нагоди знесення контролі на французько-еспанськім кордоні, мадридське радіо висловило надію, що цей крок Франції врятує Мадрид, бо тепер транспорти зброї, призначені для оборони Мадриду, зможуть дістатись нарешті до своєї мети. Червоний уряд висловлює велику радість з цеї нагоди і заявляє, що на таку зміну політики Франції **вплинула інтервенція мін. війни валенсійського уряду, дель Вайо,** який мав останнього тижня довшу конференцію в Парижі з франц. мін. закорд. справ, Дельбосом.

НОВИЙ ПЛЯН ІДЕНА.

На черговім засіданні комітету неінтервенції, яке відбудеться мабуть завтра, мін. Іден запропонує новий плян, що робить уступки деяким домаганням Німеччини й Італії, що дальше узнає контролю побереж і сухопутних кордонів Еспанії. До цієї контролі запросили ще воєнні фльоти скандинавських держав. Припускають, що Іденів плян буде ширший, ніж дотеперішня система неінтервенції.

Мін. Іден зі знатоками цілий вчорашній день студіював плян контролі, але ще не дійшов до настільки поважних осягів, щоб могти переговорити з іншими урядами.

Великий бій під Мадридом.

ЧЕРВОНІ ВТРАТИЛИ 16.000 ВОЯКІВ.

Авас повідомляє зі Салямапки: Недільні бої під Мадридом оцінюють, як закінчення першої фази другої великої мадридської битви. Наступи й протинаступи тривають далі. Натиск червоних дещо зменшився, зате наступ національних військ скріплюється. Єдиний сильніший удар перевели червоні учора рано на Віллю Нуеву дель Парділяво, але національна піхота відбила їх при допомозі літаків, що перелітали понад самою землею та обстрілювали противника зі скорострілів. Національні війська перейшли опісля у протинаступ на відтинку Караванчель і викинули відти червоних. Втрати червоних у останній битві оцінюють на 10.000 убитих і ранених. Зі 100 повзів, що їх ужили червоні до наступів за останніх 5 днів, національні війська здобули 4, а 10 знищили гранатами. Офіційно повідомляють, що продовж вчорашніх боїв полягло понад 3.000 національних вояків. Втрати червоних за 4 дні на мадридському фронті, оцінюють на 16.000.

На південному й північному фронтах були останніми днями тільки невеликі переналки стійок

ПОВІТРЯНІ БОЇ

Як подає тенеріфський радіо-клюб, за минулий тиждень зістрілено на мадридському фронті 37 червоних літаків.

Летунська ескадра італійських добровольців у Еспанії за 76 днів зістрілила 75 червоних літаків, 2е червоні кермові бальони.

Червоні подають урядово, що вони зістрілили вчора 13 національних літаків, утратили 3.

ЧЕРВОНИЙ КОРАБЕЛЬ ПІДДАВСЯ НАЦІОНАЛЬНОМУ УРЯДОВІ.

„Юнайтед Прес" повідомляє: Корабель валенсійського уряду „Кампоамор" віз вантаж нафти вартости 5 мільйонів золотих. Коли він завернув до одної з французьких пристаней, на поклад корабля ввійшла група озброєних людей, що як опісля виявилося були прихильниками уряду з Бургосу. На повному морі вони намовили капітана корабля взяти курс до одної з національних пристаней: капітан приказав причалити до пристані в Пасахес коло Сан Себастіяну. Вантаж нафти передано військовій владі.

Дивний підхід до ґазети.

Львів, 13 липня 1937.

Що ледви не кожний читач щоденної ґазети має до неї інші вимоги та інший погляд на її завдання — це не тільки річ загально відома, але й природна та зрозуміла. Одні хотять бачити в ній трибуну громадського слова, керманича й учителя народу, інші просто цікаву лектуру. Одні шукають у ґазеті інформацій про події у широкому світі, інші образ рідного громадського життя, одні вважають, що сторінки „без політики" чи спорту це кривда для громадсько-політичної ґазети, інші — навпаки — признають, що таким аполітичним матеріялом ґазета приєднує собі читачів зпоміж частини жіноцтва й молоді. Один читач шукає в ґазеті лише передової статті і відповідно до неї оцінює ввесь часопис, інший глядить сперш у на „новинки", для одного відділ закордонної політики не існує, знову для іншого саме той відділ підносить рідну ґазету до рівня европейських органів преси. І такий ріжний підхід до часопису буває не тільки у нас, але в усіх культурних народів світа, бо тематика писаного слова мусить відповідати нахилам, смакові, настроям кожної окремої одиниці. І тому й ґазета мусить мати матеріял якнайбільш ріжнородний, щоб кожний найшов у ній щось трохи з того, що йому до вподоби. Часопис, який бере під увагу тільки одну тему, один відділ, один редакційний реферат, а всі інші легковажить собі, або зіштовхує на задній плян — мусить обмежуватись тільки для дуже вузького гурту читачів і перестає компетувати на масове поширення, — себто заперечує своїй істоті, свому призначенню.

Все це аксіоми, — речі безспірні. Але й бувають у цій матерії речі, які викликують поважні сумніви щодо своєї слушности. Буває, стрічаємось у нашому громадянстві з такими проявами підходу до рідної ґазети, з якими ніяк не можна погодитись. Наприклад: раз один громадянин промовляв на одних прилюдних зборах, редакція ґазети, насвітлюючи збори, з отим виступом не погодилась, а громадянин образився і виповів передплату. Одна громадянка була вмішана у пресову полеміку, а її чоловік виповів передплату. В обох випадках, зрештою, дані громадяни напевне не мали нічого проти загального ідеольоґічного напрямку ґазети, просто зірвали з нею у хвилині особистого огірчення. І психольоґічно воно зрозуміле, хоч і свариться з поняттям незалежности часопису, який завжди льояльно може дати місце для спростування, отвертого листа, дискусійної статті, — чи просто може змінити своє первісне становище під впливом розумних і переконливих арґументів.

Аж ось трапився далеко кумедніший випадок. Існує у Львові українська станова організація, в якій від довшого часу йдуть внутрішні спори. Організація численна й багата і тому й суперечки палкі та пристрасні. Тому, що вони порушували й моменти громадянської

натури — і ми теж давали деяким тим голосам місце, врештою відсилаючи полемістів на терен внутрішніх органів організації. Очевидно, що до самої організації ми завжди ставились найприхильніше, доцінюючи її велику роботу у минулому та признаючи їй і на будуче поважне місце у зорганізованім українськім житті. Такому прихильному становищу ми дали вислів і з нагоди останніх загальних зборів тієї організації. З вдоволенням прийняли теж до відома вістку про закулісові розмови між проводом тої організації та його опозицією та обмежилися до самого звіту з загальних зборів, з якого виходило, що опозиція розпоряджала ледви кількома голосами на кількасот присутніх; ми пояснювали це собі саме отими розмовами, що мали ліквідувати внутрішні суперечки. Аж ось в кілька днів потім трьох членів тої організації присилає виповідження передплати, мотивуючи тим, що вони не дістали підтримки у своїй опозиційній кампанії!

Піддаємо під суд громадянства таку поведінку, яка коміть головою перевертає устійнені в усьому культурному світі взаємини між газетою і її передплатником. Очевидно, кожному вільно змінити свої погляди на вартість часопису, що його до вчорашнього дня передплачував і читав, та з нинішнім днем перекинути свої симпатії куди інде. Але навіщо прикриватись аргументами, які не витримують ніякої критики, а викликують несмак: чи завданням газети є вирішувати внутрішні суперечки в усіх установах і організаціях? Чи газета має бути воюючою непримиримою стороною там, де є можливість примирення безпосередньо заінтересованих осіб? Чи газета має віддаватись на послуги одиницям, які хотять вести якусь акцію на терені своєї станової організації і не вміють чи не можуть найти собі послуху серед своїх власних товаришів, серед членів спільної організації? Очевидно, що газета має навіть обовязок заявитися тоді, коли проти себе стоять дві групи, які спорять на такій плятформі, яка цікавить ціле громадянство. Але з моментом, коли Редакція має сумніви, чи даний спір справді такий з громадянського погляду важний, щоб варта його розглядати, чи може краще почекати, щоб так справа переварилась і так чи інакше виснилась на внутрішньому терені, поміж самими членами, — в тим моментом газета мусить займати становище обсерваційне й реферуюче. До чого воно дійшлоб, колиб кожний передплатник уважав газету, яку переплачує, за свою власність, яку має право використовувати для своїх ходів на терені всіх організацій, в яких працює? В якій ситуації найшлись би тоді всі редакції всіх газет світа?! Як можна взагалі жадати від часопису, щоб він пристосовував своє становище до preріжних громадянських справ до бажання і поглядів кожного зокрема передплатника?! Адже це суща нісенітниця: це такий загумінковий підхід, який грозить загибіллю кожній газеті та анархією громадянської думки.

Особливо наше „Діло" з своєю традицією і своїм минулим та своїми актуальними завданнями, „Діло", яке є органом видавничої кооперативи і тому залежить від цілого гурту громадян, законних органів кооперативи, не може в таких справах рахуватися з натиском ріжних окремих своїх передплатників, дарма, що на кожному передплатникові кожній газеті залежить і кожного нашого передплатника ми шануємо, як свого симпатика, приятеля. Але це фальшивий шлях здобування собі симпатиків і приятелів, на який хочуть штовхнути нас ті одиниці, що мають до своєї газети направду надмірні претенсії.

Гадаємо, що наведені випадки, це непорозуміння, яке обмежується дійсно тільки до спорадичних випадків. Коли-ж говоримо про них голосно, то саме на те, щоб обмежити їх „в часі і просторі": нехай їх буде якнайменше і хай якнайскорше минуться! При виконуванні найважчих національних обовязків у нинішні прикрі часи, серед нинішніх відомих відносин, просимо не утруднювати нам нашої праці ще такими вимогами, яких ми справді виконати не всилі. ік.

„Конфлікт льокального характеру".

Французи називають річі незрозумілі, нельогічні, попутані — „chinoiserie" що можна перевести по українськи „китайщина". Справді — під це поняття підходить усе політичне життя держав Далекого Сходу та взаємини між ними. Раз-у-раз приносить нам преса вістки про події, яких не розуміємо, бо вони в Европі неможливі: чи візьмемо під увагу постійні військові перевороти, чи граничні конфлікти, чи істерично зредаговані урядові комунікати, чи лайливі заяви дипльоматів.

Не дуже ясний і теперішній китайсько-японський конфлікт: від кількох днів ідуть бої коло Пекіну, війська обох держав поспішно ідуть на фронт, а представник японського міністерства закордонних справ заявив, що ці події мають... льокальний характер.

Без сумніву як на Далекий Схід така собі маленька перестрілка — це нічого незвичайного. Яке враження може зробити смерть кількадесятьох вояків у Китаю, у країні, де рік-річно сотки тисяч людей гинуть від повеней, голоду, пошестей, нападів бандитських ватаг? Врештою годі оминути зударів у терені, де поняття держави й кордону настільки мрячне. З огляду на внутрішній розклад китайський уряд не в силі боронити своєї території, тому й окраїни давньої китайської імперії залюднені некитайським населенням, здавна підпали під впливи а то й володіння сусідних великодержав. Тибетом володіє „воплочений Будда", цим останнім — британійський агент. Східний Туркестан поволи большевизується, Монголія становить совітську республику, яка не є членом СССР, зате є його кольонією. Врешті японці володіють „незалежною" Манджурією і суміжними північно - китайськими автономними провінціями.

Китайський уряд не визнає цих усіх анексій, що врештою трьом великодержавам зовсім не перешкоджує володіти у згаданих номінально китайських країнах, наче в себе дома. Коли йде про Тибет, Туркестан, Монголію та Манджурію, ледви чи багато китайців надіється колинебудь відзискати ці землі, їхнє відірвання від Китаю є вже на ділі устійнене.

Інакше становище північно - китайських провінцій — Чагару, Гопей та Суіяну. Це вже провінції властивого Китаю (хоча Чагар і Суіян заселені монголами), вони становлять перший етап підбою справжніх китайських земель; Пекін, що лежить на межі смуги япон. окупації, це донедавна китайська столиця. Тому й підбій цих областей викликує в Китаю сильнішу реакцію, що тручає нанкінський уряд до отвертої війни з Японією, як недавні бунти південної та північно-західної армії.

Північні провінції, частинно здемілітаризовані, частинно під японською окупацією, підлягають потрійній владі: місцевим автономним радам, органам нанкінського уряду та японським військовим місіям і командам ґарнізонів. Така плутанина органів влади давала би нагоду до конфліктів навіть якщоб це було в Европі. Та це Далекий Схід, де поняття держави та її органів настільки далеке від европейського. В Японії, яку ми уважаємо на 100 проц. звропеїзованою, армія становить не підпорядкований урядові орган, лише своєрідний автономний орден, що волів накидувати свою волю державі, ніж слухати її. Японське військо

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Посмертний портрет.

Він не виглядав на свій вік; можна було гадати, що він не десять, а пять літ по матурі. Не виглядав теж на поета — ані такого з нинішньої доби, що має тверді лікті і звеличує тверді кулаки, ані такого передвоєнного з розкуйовдженою чуприною і чорною краваткою як крила величезного кажана.

Б. І. Антонич належав до якогось посереднього типу, що ще не викристалізувався, а може і не міг достосуватися до сильно зазначених уже відомих типів. Він був тихий, мовчазний, з нахилом до меляхолії, з вічною „японською" чемностевою усмішкою, якби хотів виправдатися, що мовчить. Такі люди ходять вулицею попід мур, усім уступаючись з дороги, щоб когось не зачіпити. Зазнав Антонич життя бідного студента. Серед наших тяжких відносин почав він учитися, як годити любов до поезії з боротьбою за хліб; може незавидні обставини навчили його не висловлювати занадто голосно своїх думок, бо нині у нас не можна знати, за які думки треба буде відпокутувати завтра.

Важко було здати собі справу, чи ухильчиві відповіді Антонича про всякі важні справи та людей були наслідком його гіркого досвіду в галицькому середовищі, де часто невідомо за що кого бють і за що гладять по голові, чи попросту був це поет, що передовсім хотів писати вірші, хотів якнайбільше друкувати їх і хотів подобатися якнайбільшій кількости читачів. Цей юнак мав завзяття лірика, що дбає головно про свій голос і всі інші справи ставить на другому місці.

Зосередивши свою працю в одному напрямку Антонич добився успіхів досить рідких серед наших літературних умов. Дебютував одною збіркою, що пройшла майже незамітно, коли не рахувати рецензій та вже за другу („Три перстені") дістав літературну нагороду і за третю („Книга Лева") теж.

Антонич мав деякі дуже цінні прикмети таланту: він розумів вагу досліджування мови для поета, дбав за її чистоту, перевірював правильність граматичних форм і наголосів, цікавився правилами віршобудови, читав чужих поетів і довго, совісно працював над кожною поезією. З цим ішла в парі пошана для свого таланту, якого не хотів витрачувати на принагідну працю для заробітку. Його себелюбство поета наказувало йому виборювати собі крок за кроком тривке літературне імя, а не йти за легкою щоденною популярністю.

Коли відкриваємо збірки молодих поетів, що передчасно відійшли від нас, забуваємо, що нераз із кільканадцяти томів поезій, на які складалося довге життя людини і великого поета, важко відтворити собі його світ або його світогляд. Чи якби поет зумів охопити в одній книжці своє світовідчування і світорозуміння, то чи мав би охоту сідати до другої?

Антонича захопила природа і він силкувався найти серед її голосів такі, що розбуджувалиб життєвий живчик, у нього трохи приспаний, і такі, що зміцнювалиб у нас пошану для її дивних таємниць. Планети, живини, постаті з мітольоґії і тіні дивоглядних модерних машин заводили в його уяві не зовсім зрозумілий символічний танок. Те, що грамофон нагадував йому цвітку, а риби виступали як виразники світу глибшого, ніж той, по якому ходимо — це був тільки природний наслідок ніякового почування, що реальний світ не вабив Антонича ні своїми предметами ні своїми ідеями.

Антонич мав нахил до містицизму в тому значінні, що шукав глибшого змісту поза земним світом і йшов від ясних явищ до щораз темніших. Його захоплення життям було більше програмове, ніж дійсне. У тих поезіях, де в основу лягли його дитячі спомини і свіжі безпосередні образи з села, відчуваємо, чим він тішиться і через що сумує. Коли-ж він покидає дійсний світ і хоче творити собі новий, тоді мусимо робити те, що він — часто задовольнятися тільки мельодією гарних, опянливих слів, калейдоскопом космогонічного атлясу.

Смерть такого молодого поета в нас подвійно сумна: — він був одним із тих рідких молодих авторів, що не довіряли самому свому талантові, а хотіли і вміли підсилювати його роботящою енергією. Антонич не був би зупинився на своїх успіхах і не дав би себе зупинити невдачами: його слабе тіло і слабе серце підтримувала сильна воля та ясна свідомість, що найлегше дійти до мети — тяжкою працею.

привязує дуже велику вагу до експансії на азійському континенті, тому здійснює її навіть проти волі уряду, чим доводить до частих конфліктів з большевиками й Китаєм. Китайські губернатори й команданти армій зовсім не рахуються зі своїм урядом, який з огляду на те займає в Китаю становище не влади, а своєрідного „відповідального редактора", що не має впливу на військо, а відповідає за його вчинки перед посторонніми державами.

Серед таких умовин збройні конфлікти зовсім не належать до рідких випадків, зрештою не лише між Японією й Китаєм, але й між Японією і СССР (чи там між Манджурією і Монголією), себто між двома незанархізованими державами та їхніми сателітами. Як наскрізь буденні події, ці конфлікти не роблять помітнішого враження і кінчаться здебільша порозумінням між військовими командантами або дипльоматичними переговорами, що майже все розбиваються.

Тепер положення настільки поважніше від „нормального" (бо на Далекому Сході годі рахувати пограничні перестрілки до ненормальних явищ), що у конфлікт замішана не сама військова влада, але оба уряди, які занимають дуже неприємне становище. У Токіо отверто говорять, що на **компроміс важко рахувати**, бо він наразив би Японію на втрату престижу та скріпив би китайську агресивність. Щож — японці ніколи не були дуже розположені до компромісів зі слабим Китаєм. Цікаве те, що цей останній також „показує роги": Чанкайшек наказав військовій та цивільній владі Пекіну **відкинути всі компромісові умовини** і не уступити ані пяди землі, не рахуючися з жертвами в людях.

Очевидно — це ще не війна; на Далекому Сході нема звичаю рахуватися зі словами, навіть серед дипльоматії. Тому ці сильні фрази не такі небезпечні як факти: Обі сторони завзято зосереджують свої війська на терені конфлікту. Небезпечне й те, що японські політичні партії, які постійно гамують конкістадорський розгін армії, тепер обіцяли урядові повну підтримку.

Що японсько-китайський конфлікт вибух так негайно і з дрібної причини (до речі: інакше її представляють китайці, інакше японці), це нікого не дивує, хто слідкує за далекосхідними подіями. Застановляє хіба факт, що китайсько-японський конфлікт прийшов негайно після совітсько-японського за острови на ріці Амурі. Невже Нанкін координує свою акцію з Москвою, невже отверто прийме большевицьку поміч у боротьбі проти японського імперіялізму? Якщо так, то чому саме тепер, коли СССР стратив у Европі ввесь кредит, коли совітську військову верхівку виарештували як шпіонів, коли старшинський корпус червоної далекосхідної армії та фльоти здесяткований органами ГПУ? Це питання, на які важко найти відповідь у теперішній стадії далекосхідного конфлікту.

(гал.).

Злидні українських духовників на Лемківщині.

ЧОМУ МОВЧИТЬ УКРАЇНСЬКЕ ДУХОВЕНСТВО З УСІХ ТРЬОХ ДІЄЦЕЗІЙ ЛЕМКІВСЬКИХ СВЯЩЕННИКІВ?

Незрозумілі і необчислені у своїх наслідках „розпорядки" нового апост. адміністратора стали джерелом кривди українських священиків та причиною нездорових ферментів між населенням Лемківщини.

Нині український священик на Лемківщині не є певний свого завтра, не знає, чи не доведеться йому покидати своє місце і „на приказ" переноситися дальше, щоб звідтіля знову куди інде мандрувати. Ніодин священик не знає, яка його провина, бо не переводиться проти них ніякого слідства, лише паде приказ покидати парохію. Невиконання „приказу" потягає за собою стримання дотації, або суспензу.

До того всі закиди сперті на доносах. Ніхто не числиться з тим, яку вони мають вартість, до якої міри може бути правдивий донос, цього ніхто в Риманові не старається прослідити. Карають головно за те, що всященник українець не годиться, щоби церковне майно переходило на власність о-ва Качковського, Ясно, що такі відносини не лишаються без відгомону серед лемків і то католиків і православних, які не тільки що не навертаються на католицьку віру, але з поспіхом — як ось православні у Тилявій, по 11 роках будують саме тепер „часовню", себто свою церкву. Лемко, який полюбив свого духовного вотця-провідника і пізнав в ньому свого справжнього опікуна, не хоче дозволити, щоб його кривдили і по змозі старається йому помогти, старається ставити опір наглядним шиканам. Згадатиб лише про відомі події в Зиндрановій і Барвінку, де греко-католики і православні лемки зложили з нагоди Великодніх Свят ц. р. 80 зол. і вдруге більшу суму для улюбленого о. д-ра Йосафата Кабарівського тому, що апостольський адміністратор перекинув його в 1934. р. до Святкової Великої в Ясельщину. Крім того в 1934. р. делеґація, зложена з 200 осіб зі старших селян, жінок і молоді із Зиндранової та Барвінка коло Дуклі, таборувала два дні і одну ніч під будинком апостольської адміністрації у Риманові за урядування бл. п. о. В. Масцюха, щоби він залишив їм улюбленого священика, але надаремно. Від тоді церква у Барвінку стоїть пусткою. За полагодженням релігійних потреб звертаються тамошні селяни до сусіднього „батюшки". З інших сіл їздила також делегація до Риманова, а саме з Костаровець коло Сянока, зі Святкової коло Змигороду, Полян коло Крампної і багато інших вставлятися за своїми українськими священиками. Про дразливість релігійної справи на Лемківщині свідчить найкраще факт, що навіть православні виступили в обороні покривдженого українського духовенства і з кільканацятьох сіл вислали протест з кількадесятьма підписами через нунціятуру у Варшаві до Апостольської Столиці, а крім того вислали делегацію окремо до Риманова зі словами: „Якщо так церковна влада буде поступати, то ми ніколи не станемо знову членами католицької церкви".

Ось так апостольський адміністратор своїми розпорядками відштовхує не лише не греко-католиків, але і тих православних лемків, які навернулись би назад з православія. Такою поведінкою апостольська адміністрація рішуче не осягне своєї цілі, себте ає приєднає назад православних, але навпаки ще більше відштовхне їх від себе.

Отже хоч усі протести лемків, висилані до Апостольської Столиці і до Риманова залишаються без відповіди, то вони спішать з моральною і матеріяльною допомогою українським священикам. Доходить до того, що православні з Тилявої, довідавшися, що о. душпастир, який раніше працював серед них, суспендований, роблять йому пропозицію, щоби він перенісся до них і працював разом з ними, а вони належно йому віддячаться.

Наведені факти найкраще доказують, що лемки дають все, що можуть і що вміють любити та оцінити жертвенну працю своїх душпастирів. Але тут насувається мимохіть питання, чи саме духовенство веде якусь збірну акцію проти цих відносин? На жаль ні, хоч є всі дані до цього. На приблизно 140 священиків на Лем

Ф. АЛЯХНОВІЧ 9

7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ.

Ідемо залізничим шляхом. По його обох боках видніють високі сніжні засипи. Далеко чекають нас вантажні плятформи, навантажені дошками. Ці ваґони мали ми пересунути по залізничих рейках кілька кільометрів у напрямі стациї. Причіпившись, як муравлі за колеса, буфори, вистаючі дошки, пхаємо перед себе важкі плятформи. Хтось упав зі свіжого насипу під колеса. Крик відтак проклін і відтак знову тиша серед якої чути тільки важкий віддих кількадесятьох людей, що напружують свої мязи.

Той, що злетів із насипу під колеса плятформи, вилазить щасливо з під ніг товаришів, що волічуться вперед.

Стріпує сніг з одягу.

— Гей, ти там! Не лишатися! Доганяй!

Чергового дня прийшли до нашого бараку лікарі (вязні), щоб оглянути нас під оглядом здібности до фізичної праці і поділу на відповідні катеґорії. Стояли ми півнагі, чекаючи своєї черги. Не зважаючи на те, що лікарські оглядини відбувалися з незвичайною швидкістю, ціла та процедура з уваги на велику скількість вязнів зайняла пів дня. А в ночі — не зважаючи на катеґорії — всі знову до пересування по залізничих рейках навантажених ваґонів

ЛАЗНЯ.

Одного дня погнали нас до лазні. Там видали нам по два відра теплої води: один морської, другий річної і по кусневі мила. Це повинно було нам вистарчити. Ті, що не знали, що скількість води сильно обмежена, не могли змити зі себе мила. Все відбувалося у великій тісноті при супроводі московських лайок.

ДАЛЬША ПОДОРОЖ.

По двох тижнях тієї „кварантанни" у завушивлених і заблощичених бараках кількадесятьох вязнів пігнали з клунками на залізничий дворець. Між ними був і автор цих рядків.

Поїздом приїхали до містечка Сорока, звідки в дальшу дорогу вирушили ми пішки в напрямі острову Міяг віддаленого від Сороки 85 км.

Було нас 42. вязнів. Конвой складався з трьох вояків. Довгим гусаком тягнувся наш похід. На переді йшли молодші й сильніші, спішачись, щоб чимшвидше дірватись до вимріяного відпочинку в карельськім селі. Далі їхали сани навантажені нашими клунками й куферками, відтак ішов конвой і на самому заді — ніким не пильновані, без ніякої сторожі воліклися ті, що їм подорож пішки серед північних снігів давалася найдошкульніше в знаки: старі, недужі, інваліди, спираючись на ціпку, відпочиваючи що кілька кільометрів, витираючи замерзлою рукавицею спочене — не зважаючи на мороз — чоло.

КАРЕЛЬСЬКІ СЕЛА.

Великі карельські села віддалені одно від другого менше більше 30 км. Це віддаль, яку ми повинні перейти за один день, щоб знайти нічліг під дахом рибальських осель. Бо місцеве населення складається переважно з рибалок. Хліб, навіть ярина — це предмети імпорту. Природні багатства краю — це риби, яких Біле Море доставляє доволі. Карельські селяни були ще в ті часи заможні, бо не знали ще колхозів. Великі села, які числили іноді кілька тисяч мешканців, були забудовані поверховими, деревляними домиками. Правда, ці домики були небілені, але вдержані чисто й оббиті дошками та покриті ґонтами. Кількамісячна ловля риб дозволяла їм на довгі зимові ферії, бо гроші за продані риби вистачали на все найконечніше, чого тільки гостра північна природа не могла тамошнім мешканцям дати.

Я ішов останній. Всі мої товариші разом із конвоєм вже давно випередили мене. Автім, пощо мав я спішитись? Щоб скорше попасти перед теплу піч у карельській кімнаті, де ждуть мене байдужі лиця співтоваришів, чужі лиця господарів і ворожі, недовірчиві погляди конвоїрів? Волів я повільним кроком бристи сам у снігу, мріючи про страчену волю і не сміючи мріяти про її відзискання.

Думка про втечу в таких умовинах нереальна думка — ні на хвилину не родилась мені в голові. Думаю, що і в моїх товаришів теж

ківщині є коло 120 українців, а решта москвофіли — прихильники Риманова. Вже сам факт, що кожний з тих 120 священників може кожної хвилини найтися у подібному прикрому положенні, може кожної хвилини не подобатись своїй владі, повинен довести до живішої та сильнішої акції в обороні своїх слушних прав. Висилані жалоби одинцем зпоміж покривджених священиків залишаються без відповіді. Тому то між покривдженими священиками страшне огірчення та оправданий жаль до байдужої постави духовенства з інших 3 дієцезій. Чи їхні брати священники з Лемківщини, яких те саме може стрінути, або з 3 дієцезій, подали спільно браню руку хоч так, як це зробили лемки? Така допомога священикам, які примирають з голоду зі своїми родинами не мала би ніякої закраски бунтарства проти влади і була би лише християнською повинністю. Вкінці слід памятати, що теперішня політика апостольського адміністратора може потягнути за собою дуже прикрі консеквенції. Лемківщині загрожує з одного боку дальший перехід на православія, а з другого боку серед елементу більше податливого, неосвідомленого або тих, які себе ще вважають „старорусинами", себто москвофілами, загроза комунізму. На ці справи слід глядіти з повним зрозумінням причин і наслідків, бо їх опісля буде дуже тяжко направити.

Такою розвязкою страшного положення на Лемківщині не є усування українських священників. Навпаки на Лемківщині мусять залишитися найактивніші молоді українські священники, щоб її зберегти для Церкви та нації. Тому українському духовенству на Лемківщині мусить прийти з моральною і матеріяльною допомогою українське духовенство трьох сусідніх дієцезій та всі українські католицькі організації.

На Лемківщині не можуть коротати свого віку, не можуть марнуватися найдійніші одиниці, бо такий стан руйнує їх фізично та морально і руйнує одночасно цілу українську Лемківщину. Національні справи мусить боронити ввесь наш загал, бо їх занедбання може принести необчислені втрати для української нації.

Ч—н.

Перед нами й за нами тільки одна доріжка, втовчена санками, що час до часу по ній переїжджають. З лівої і правої сторони непрохідні ліси покриті снігами, що сягають людині до грудей, де втікач, якби навіть відважився на нерозважний крок, залишив би по собі слід, по якому його легко догонилиб і зловилиб. Втеча втертим шляхом далаб такий сам вислід, бо без пашпорту й грошей вязня зловилиб селяни в першім карельськім селі і віддалиб у руки влади, бо за голову зловленого вязня платили два пуди білої пшеничної муки. Хоч ділося це за панування НЕП-у, коли біла мука в СССР не була такою великою атракцією як сьогодні, всеж таки і на ті часи така нагорода була дуже щедра.

Тиша. Мовчить північний ліс підчас зими. Іноді щось ворухнеться на білому тлі снігу — це білі північні куропатви, слабо замітні на сніжній білій постелі, шукають поживи, блискаючи своїми червоними, як коралі оченятами. Відважні птиці підходять майже до самої дороги, немов знаючи, що тих сорок двох, які перед хвилиною перейшли довгим гусаком, це не мисливці, але теж звірина, що її зловили агенти ГПУ, які суперничать між собою за доставу якнайбільшої добичі.

(Продовження буде).

НЕДОЛЯ РОБІТНИКІВ, ДОНОЩИЦТВО.

Відомий французький письменник Андре Жід, давний симпатик комунізму, видав минулого тижня нову книжку, що доповнює попередню („Поворот з СССР").

Нова публікація ще більше немила комуністам, бо в ній автор ставить ще важчі закиди під адресою СССР. Жід м. ін. робить большевикам закид, що вони завертають нам у голові, представляючи положення робітників у Совітах у дуже рожевих красках. Тимчасом совітський робітник привязаний до фабрики так, як рільний робітник привязаний до свойого колгоспу чи радгоспу. Робітник у Совітах не може змінити фабрики, не є вільною людиною, не може мати хати де хоче, а що найважніше, не може думати так, як хоче. Хто пробує свобідно думати, того зараз висилають на Сибір.

Автор дуже гостро пятнує доносицтво, що тепер панує в СССР і яке уважають там за чесноту. Найкраще живуть ці, що найбільше підлі, люди з найгіршими характерами. Незадовго московський нарід стане народом, зложеним тільки з людей, що живуть коштом інших.

Рівночасно з книжкою Жіда появилася брошура Петра Ербарта, що разом із Жідом подорожував по СССР. Він підкреслює в своїй брошурі, що був і буде далі революціонером, але зазначує, що неможливо нині боронити Совіти без брехні. Ербарт підкреслює, що в Совітах витворилася свого рода аристократія, яка править усім і все пожирає. Совітська бюрократія — це паразит. Це нині єдина задоволена кляса в СССР, що скористала на революції, підчас, коли маси живуть під нечуваним гнетом.

МРІЇ ПРО ДОБРОБУТ.

Цього року кінчиться друга пятилітка в СССР; вона відбувається під кличем дальшого розвитку совітського промислу. Третя пятилітка, як пише совітська преса, є саме під кличем піднесення добробуту країни й населення. В рямцях третьої пятилітки передбачена розбудова міст, будова домів, шкіл, лічниць і т. д.

Канонічна візитація бережанського деканату.

З доручення Митрополита Андрея, перевів Преосвященний Іван канонічну візитацію бережанського деканату. Візитація почалася 11. червня ц. р. і тревала з перервою до 6. липня ц. р., бо в міжчасі Преосвященний Іван їздив на міжнародній конгрес у честь Царя Христа до Познаня.

Дня 11. червня приїхав Преосв. Іван в год. 6.30 вечором до Гинович. На стації ждало на приїзд Владики все духовенство бережанського деканату під проводом о. дек. Е. Бачинського з процесіями з трьох доокопичних сіл, хором з Гинович та орхестрою з Лапшина. Як делегати повітових установ явилися на стації д-р Ф. Коковський, м-р В. Логуш та лікар Л. Мігоцький. Від духовенства привітав єпископа, о. декан, від повітових культурно-освітних установ д-р Ф. Коковський, делегати селян, молоді, дітвора, а хор в супроводі орхестри відспівав многоліття. В часі канонічної візитації Владика відвідав 26 церков, відправив 14 архієрейських Служб Божих, посвятив 16 церков, відправив 20 молебнів, виголосив 38 проповідей і перевів катехізацію дітей в 24-ох селах. Всюди витали з великим захопленням Преосв. Івана селяни й інтелігенція, старі і молоді, а найбільше найменші діти, які сипали цвіти. В усіх селах були тріюмфальні брами, прикрашені папськими й українськими прапорами, хоч у богатьох селах поліція здирала українські прапори.

На окрему згадку заслугує привитання Владики в Бережанах, Вільхівці, Дорожневі, Ліснихах, Вульці, Курянах, зокрема в Лапшині, де вся молодь в карних чвірках вже від стації в Гиновичах супроводжала свого єпископа до села. В усіх місцевостях витав нарід єпископа сльозами радости, прощав зі смутком. Усі церкви були прикрашені папськими і національними прапорами, всюди була спільна молитва за ввесь український нарід.

До Бережан приїхав Владика в навечеріє храмового празника св. Тройці, в неділю 20. м. м. пізно вечором, бо по відправі архієрейської Служби Божої і посвяченню церкви в Рибниках, по дорозі посвятив ще дочерну церкву в Посухові. В Бережанах витали Владику непроглядні маси народу, вийшла також процесія з костела. Владика відвідав костел, виповнений по береги вірними. З костела відпровадила лат. процесія Преосвященного до церкви, де привитав його місцевий парох, і від українського громадянства сеніор д-р В. Лаврівський, представники рідношкільної молоді і державної гімназії. По архиєрейській Службі Божій у день св. Тройці Кир Іван відправив торжественну панахиду за поляглих борців.

Канонічна візитація закінчилася соборчиком в Курянах, парохії заступника декана о. І. Брилинського. Преосвященний висловив своє вдовлення з ходу візитації, що пройшла з користю для нашої церкви і народу.

Дивною була лише поведінка адміністраційної влади. Хоч повідомлено про приїзд Владики, староста не вважав за відповідне приняти Архиєрея при приїзді на терен повіту, та не дозволив бандеріям витати свого Владику, хоч воєвідський уряд такий дозвіл видав устно о. деканові. Далі були ріжні несподіванки напр. у Мечищові, де підчас побуту Владики приказали громадянам доставити 150 фірманок на шарварок! Всеж таки канонічна візитація пройшла з великим успіхом і незвичайно підбадьорила українське населення Бережанщини, пригноблене останніми подіями.

Загальна мобілізація в Китаю.

Як подає Домеї, нанкінський уряд оголосив приказ загальної мобілізації.

„Нічі-Нічі Шимбун" висловлює погляд, що північно-китайське питання годі розвязати ди-пльоматичним шляхом з огляду на протияпонську пропаганду, що збільшується до загрозливих розмірів.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Який робітник обовязаний складати кавцію?

Майже кожний працедавець, приймаючи працівника до праці, вимагає від нього зложення грошевої кавції, мовляв, на забезпеку від шкід та втрат, що їх він може понести наслідком злої волі чи недбальства працівника підчас виконування праці.

Таке діється головно при приниманні власниками домів нових сторожів і це стало вже, напр. у Львові, неписаним законом. Не дістане праці чи то як сторож, возьний чи якогонебудь іншого заняття той, хто не зложить наперед кавції, що доходить нерідко і до висоти 1000 зол.

Ті, що пошукують праці, головно ті, що приходять за працею до міст зі сіл, дуже часто продають останній кусник поля, щоб ці гроші зложити до рук працедавця титулом вимаганої грошевої кавції. Одначе дуже часто вони падають жертвою несовісних обманців, які видурюють від них останні гроші, а коли приходить час звороту тої кавції, показується, що гроші пропали.

Тому ті всі, які у звязку з одержаною працею зложили працедавцеві грошеву кавцію, повинні заздалегідь подбати про те, щоби їх гріш не пропав, зокрема припильнувати, щоби кавція не осталась в руках працедавця, а була зложена на книжечку в банковій інституції.

Про ці справи говорить закон з дня 18. V. 1927 р. (Денник Законів 46, поз. 409). Отже на підставі постанов цього закону, працедавець має право жадати від принятого до праці працівника зложення певної грошевої кавції на забезпечення дійсних шкід та втрат, що можуть повстати для нього з вини працівника при виконуванні праці.

Якщо би дійсно повстала для працедавця яканебудь шкода, він має право цю шкоду покрити собі з кавції, але тільки за згодою працівника і що до самого ствердження шкоди, і висоти відшкодування. Якщо не дійде до такої згоди, висоту шкоди устійнює суд.

Вплачена кавція повинна бути зложена працедавцем на щадничу книжечку в Польському Банку або в іншій державній чи самоуправній касі, відповідно до постанов службового договору поміж сторонами і то на прізвище працівника. З цієї постанови слідує, що працедавцеві не вільно притримувати грошей працівника та ними обертати.

Відсотки від зложеної на щадничу книжечку кавції побирає працівник і на це не потребує він згоди працедавця.

Кавцію може підняти з книжечки працівник тільки за згодою працедавця, а проти його волі на основі судового присуду.

На 14 днів перед розвязанням службового договору та закінченням праці, працедавець має уможливити працівникові відібрати свою кавцію.

Працедавць може відмовити видачі щадничої книжечки тоді, якщо підносить грошеві претенсії за нанесені йому працівником шкоди та втрати і то він мусить це зробити до 14 днів до закінчення праці та розвязання службового договору. Коли працівник не годиться на ніякі потручення, працедавець повинен справу віддати до суду до одного місяця від закінчення праці. Якщо працедавець цього не зробив, тратить всяке право до винагороди за понесені шкоди та втрати з вини працівника — і мусить цілу кавцію працівникові звернути.

Хто відповідає за податки?

Ординація податкова (Денник Законів ч. 14. поз. 134. з 1936 р.) у статтях 127—135. вичисляє докладно ті особи, які відповідають за незаплачені податки.

І так спадкоємці відповідають за нестягнені податкові належности спадкодавця спадкової маси і за зобовязання сперті на приватно-правних титулах, згідно з постановами спадщинного права.

Члени родини відповідають солідарно враз з платником за ту частину належного доходового податку, що припадає відсотково на їх дохід, що його оподатковано збірно з доходом голови родини.

Якщо грунтова або будинкова нерухомість або торговельне, промислове підприємство, або капітал, що є власністю платника, перейшли на власність або ужиткування його подруги чи свояка до третього ступня, чи посвояченого до третього ступня, то покупець або ужитковець відповідає солідарно разом з платником за доходовий податок, що випадає на дохід зі згаданих предметів, осягнений перед переходом на власність або ужиткування.

За податок від льокалів відповідають солідарно з наємцем його подруга, батьки, діти, адоптовані і рідня, замешкалі з ним постійно в льокалі, що є предметом оподаткування.

Вище згадані особи відповідають солідарно з наємцем за податок від льокалів тільки за час, в якому займали мешкання спільно з наємцем.

Той, що купить нерухомість, обовязаний солідарно разом з її працедавцем заплатити належитість грунт. податку і податку від нерухомостей з набутої нерухомости **за час перед її набуттям.**

Висота належитостей не може бути вища від тої, що її подав дотичний скарбовий уряд на проханя заінтересованих платників.

Ужитковець грунтової нерухомости або будинкової відповідає солідарно разом з платником за податки: грунтовий і від нерухомостей, що їх речинці платности припадають на час ужиткування.

Згадана постанова має відповідне, пристосування до арендарі, якщо на основі умови про аренду обовязаний платити податки: грунтовий і від нерухомостей.

Згадані постанови про відповідальність покупця за податкові належности попередника не відносяться до особи, що набула обєкт на ліцитації.

Належитостям з податків грунтових від нерухомостей та з додатків до цих податків прислуговує першенство заспокоєння в черзі, застереженій для податків і інших публичних даний, належних з нерухомостей.

Належитостям з титулу **промислового податку** і додатку до цього податку прислуговує право першенства в заспокоєнні **з цілого рухомого майна, що належить до підприємства, обложеного цим податком.**

Знову новий виконний розпорядок у § 109. (Д. З. ч. 35. поз. 270.) до податкової ординації означує вперше подрібно, **який рухомий маєток слід уважати за приналежний до підприємства,** а саме:

Сюди належать всі рухомі річи, не виключаючи вірительностей та інших маєткових прав, що входять у склад підприємств без огляду на інші до них права третіх осіб. Зокрема слід уважати за приналежні до підприємства річи, що їх винаято або вииарендовано від третих осіб, або які на основі якогось іншого титулу найшлися у підприємстві для постійного або навіть часового їх ужиткування.

Не слід уважати рухомим майном, що належить до підприємства, **тільки такі річи,** що входять у склад підприємства:

а) **принятих до пересилки експедиційним підприємством** (ст. 598. тор. кодексу).

б) **принятих до перевозу перевозовим підприємством** (ст. 613. торг. кодексу);

в) **принятих до перехования** на основі договору про перехования (ст. 523. код. про зобовязання), та на основі договору про склад (ст. 630. торгов. кодексу), якщо підприємець складу не набув права власности на зложених річах;

г) **принятих до направи;**

ґ) **принятих до перерібки,** якщо передача до перерібки не наступила у звязку з веденням торговельного або промислового підприємства тим, який річ передав;

д) **принятих до продажі комісовим підприємством,** якщо при вимірі промислового податку від обороту за податковий рік, що попереджує рік, в якому доконано заняття, підприємство у звязку з договором про коміс заключеного з даним комітентом, було правосильно оподатковане від провізії (комісового) або інших винагород за виконані прислуги (ст. 5., уст. (1.) точка 5. закона про пром. под.), а договір про коміс далі обовязує. Якщо підприємство комісове оподатковано **від повного обороту товарового** тільки тому, що комітент не платить промислового податку, товари, що є власністю цього комітента, слід уважати приналежними до комісового підприємства, якщо це потрібне до заспокоєння квоти промислового податку, що припадає від оборотів товарами, що були власністю даного комітента.

Якщо в році, що попереджує рік, в якому доконано заняття, не було даного комісового відношення, то про приналежність товарів, що є власністю комітента, до комісового підприємства рішає правосильний вимір промислового податку за рік, в якому доконано заняття;

е) **вірительностей комісового підприємства** за річи приняті до продажі, якщо тих річей (як вище під „д") не вважають такими, що входять у склад підприємства;

є) **грошевих вірительностей,** що до яких доручено дотичному підприємству інкасо або іншу реалізацію вірительностий.

З наведенними вище правними постановами, які тут нарочно подрібно подано, **треба добре зазнайомитися купцям і промисловцям, яким грозить нераз екзекуція за промисловий податок від обороту на рухомих річах, що належать до даного підприємства.**

Від яких договорів не платиться

СТЕМПЛЕВИХ ОПЛАТ?

1) На основі ст. 91. уст. 3. закону про стемплеві оплати в 1936 р. (Д. З. ч. 3. поз: 15) від стемплевої оплати вільні письма, що стверджують:

а) заключення договору про працю поміж працедавцем і працівником на основі якого то договору працівник підчас договору підлягає постійному службовому наглядові і керівництву працедавця;

б) службовий договір між майстром та його учеником;

в) всякі договори про працю поміж купцем, який оплачує промисловий податок та його персоналом.

2) Знову на основі ст. 3. т. 10. закону про стемплеві оплати всі посвідки з відбору грошей — байдуже з якого титулу — не підлягають ніякій стемплевій оплаті і то починаючи від дня 15. січня 1936. р.

Обнижка відсоткової стопи

ВІД ВКЛАДОК.

Від 1. серпня ц. р. обовязуватиме розпорядок міністра скарбу про обнижку відсоткової стопи від вкладок та інших грошевих льокат у звязку зі збільшеною плинністю готівки на грошевім ринку. Приватні банки обнижать відсотки від вкладок від пів до 1 проц. П. К. О. обнижує відсотки від вкладок на щадничі книжечки з 4 на 3 і пів проц. Банк Господарства Краєвого і Рільний Банк обнижують відсоткову стопу від пів до 1 проц. Розпорядок міністра скарбу устійнює найвищу межу відсотків від вкладок та інших грошевих льокат для деяких більших комунальних кас. Галицької Каси Ощадности, Української Щадниці в Перемишлі, Центральної Каси Рільних Спілок і Краєвої Каси Позичкової у Познані на 5 проц. річно і для менших комунальних кас, в яких сума вкладок не перевищає 500.000 зол., для кредитових кооператив і громадських кас ощадности на 5 і пів проц. річно. Слід додати, що вкладки на щадничі книжечки по більших комунальних касах будуть опроцентовані лише на 4 пр.

Варшавська біржа зареагувала на обнижку відсоткової стопи зниженою курсів приватних і публичних цінних паперів.

—о—

СТОРІНКА БЕЗ ПОЛІТИКИ.

Чи міжзоряний простір є порожний?

Відомий учений, проф. Еддінгтон з Льондону заявив на цю тему таке: Звичайно вважалося, що світовий (космічний) простір є порожний. Правда, вже 40 років тому була між астрономами мова про те, що той простір заповнений тонкою матерією. У першім десятилітті цього віку шведський професор Сванте Арреніюс, спираючись на доведене експеріментально московським фізиком Лебедовим тиснення промінння, збудував теорію, що кожне сонце мусить своїм промінням постійно відпихати від себе та від своїх планет у простір тонкий порох. Але безпосередньо сконстатувати цієї матерії інструментами не вдалось аж до 1923 р., коли астроном д-р Пляскет в Британській Колюмбії, розглядаючи через 72-цалевий (другий щодо величини у світі) телескоп спектри найбільш віддалених від нас зір, запримітив цікаве явище. Як відомо, з пересунення спектральних ліній у спектрі астрономи можуть розрахувати, з якою скорістю відповідна зоря від нас віддалюється, чи до нас зближується. Пляскет не задоволився розрахуванням руху для якоїсь одної виразної лінії в спектрі, але розрахував його для кожної лінії зокрема і знайшов між ними такі лінії кальція та калія, що не годилися зі всіми іншими. Тоді, як всі лінії якоїсь зорі давали одні числа (скорість) руху, ці лінії давали числа зовсім інші. Немов, — як це явище відразу було спробували зясувати, — зоря залишалаб за собою вапновий „видих", як, скажемо, паровик, біжучи з великою скорістю, залишає за собою клуби пари й диму. Але пара залишається позаду паровика тільки тому, що вона через тертя у повітрі тратить свою скорість, „живу силу"; а якби не це тертя, то вона леділаб і далі з тією самою скорістю, в тім напрямі що й паровик, доки він рухається по простій лінії. Отже в порожнечі вапновий „видих" зір не мав би від зорі відставати, а мав би летіти разом з нею, окружуючи її чимраз більшою хмарою.

З того професор Еддінгтон висновує, що темні лінії кальція та калія, що дають такі ріжниці чисел руху, походять не від відповідної зоряної системи, але від тих атомів кальція й калія, що розсіяні в міжзоряним просторі. Проміння світла, що його висилає зоря, — воно пробігає в секунду 300.000 км., але подорожує до нас від деяких зір понад тисячу років, — на своїй довгій дорозі стрічає ці атоми й вони дають у спектрі ті дивовижні лінії.

На думку Еддінгтона особливо той факт підтверджує, що коли числа руху для ріжних зір дуже між собою ріжняться, числа руху для цих ліній у ріжних зір все остаються ті самі, дуже близькі до пересічної скорости зір від нашої соняшної системи, отже близькі до, так сказатиб, абсолютного зера. Можна сказати, що кальцієво-калієва атомова хмара в міжзорянім просторі залишається в абсолютнім спокою, а зорі з планетами через неї рухаються.

Але чому ми знаходимо в ній тільки кальцій і калій? Не тільки тому — каже Еддінгтон — що цих елементів найбільше на поверхні небесних тіл, так само, як і на поверхні нашої землі, але й тому, що спектральних ліній, що походять від інших елементів міжзоряної хмари, не перепускають зверхні шари нашої атмосфери. Ці шари, багаті на озон, порівнює Еддінгтон з голосником радія, що переспускав би тільки басові тони. Лінії кальція та калія булиб саме цими „басовими" лініями, що їх озоновий поклад в горішній атмосфері перепускає, затримуючи інші лінії, які лежать у „вищій" частині спектра. Теорія Айнштайна дає підстави, щоб розчислити й густоту цього міжзоряного моря, бодай її верхні границі. Бо після Айнштайна скупчення матерії не може бути безмежно велике. Уявім собі водяну кулю з проміром 400.000.000 ґеогр. миль (майже 3 міліярди кільометрів; земля наша має тільки 6.800 км. проміру). Така куля замкнуласяб сама в собі силовими лініями, чи як Айнштайн висловлюється, „викривленням простору", так, що ніяка конечна (обмежена) сила не моглаб до неї ні крихти матерії додати, ані від неї відняти; ніякий рух не міг би поза неї вийти назовні, ніякий промінь світла не міг би її покинути. Це був би „всесвіт" для себе, „хоч безконечний, але обмежений" (Айнштайн). Отже такого великого простору, як наша зоряна система водою виповнити не можна. А коли міжзоряна хмара його виповняє, то вона мусить бути багато тонша, лекша, ніж вода. Густота матерії в нашім всесвіті по розчисленням Еддінґтона не може перевищати 10—18 густоти води. Це така приблизно густота, колиб атоми з одної краплі води розділити на 60 кубових кільометрів простору. В загальній масі матерії грає міжзоряна хмара велику ролю, бо вона по розчисленням Еддінґтона дає майже третину цілої маси. Отже дві третини цілої матерії нашого всесвіту припадалиб на зорі та планети, а одна третина на міжзоряну атомову хмару.

З тієї теорії виходилиб висновки дуже далекосяглого значіння для загального світогляду. Коли простір не є порожнечою, як передтим гадали фізики, але заповнений матерією, то ця матерія, хочби й яка вона була тонка, мусілаб поволі спиняти рухи всіх небесних тіл. Отже всі рухи всесвіту мусілиб після перебігу якогось певного, не до уяви довгого часу спинитися. Значить, наш всесвіт теж мусить колись вмерти, повернутися в хаос, — автім той самий висновок, що дотепер виходив лише з термодинаміки, саме з теорії ентропії. А коли має бути кінець, то значить мусів бути й початок...

І безпорадно стоїть людський розум перед тією Силою, що наш Всесвіт з Хаосу вивела...

Цікавий погляд Айнштайна на теорію Еддінґтона. Адже Айнштайна привело до його теорії бажання виключити з фізики поняття абсолютного спокою, носієм якого мав бути по уяві попередніх фізиків, гіпотетичний етер. Тому й етерові проголосив Айнштайн війну, а тепер його теорія ніби довела до емпіричного викриття матеріяльного чинника, що хоч не має якостей того етеру, але заповняє всесвіт і є для нашого всесвіту таки в стані абсолютного спокою.

К. Ч.

Ким американські матері страшать дітей.

Відомий ґанґстер (американський бандит) Аль Капоне сидить вже довший час у вязниці. Та ще сьогодні його прізвище лякає американців, що небагато відросли від землі. Ще сьогодні прізвищем „Аль Капоне" страшать американські матері своїх дітей.

На щастя для „енкі" Аль Капоне, цей славний ґанґстер, організатор „бутлеґерів", уже не грізний. Його зловили й посадили за решітки. Це трапилося з приводу дрібнички. Та цієї дрібнички вистачило, щоб йому поховзнулася нога.

Коли він уже сидів у вязниці, виявилися його поважніші провини. Та їх не могли йому доказати й його засудили тільки за податкові прогріхи... Все одно постигла його висока кара й він покищо — нешкідливий.

Банди опришків.

Один американський часопис помістив недавно розмову зі секретарем (бувшим) короля ґанґстерів, як прозвали Аль Капоне.

Той чоловік був „книговодцем" у торговельній фірмі, що її провадив Аль Капоне. Ось таке оповідає цей „урядник"

— Коли я виїхав з Італії до Америки, то тоді ще не знали слова „ґанґстер" і „підземний світ". Справді були й тоді вломники, дурисвіти, злодії та бандити, одначе вони грасували одинцем, не були ще зорганізовані. Тоді ще й не снилося навіть авторам кримінальних повістей про банди опришків, що зорганізовані в потайні спілки зумілиб тероризувати цілі міста. Щойно тоді, як вийшов закон про прогібіцію (заборону торговлі алькогольними напитками) зродився „підземний світ". Оці „народини" звязані з прізвищем Аль Капоне.

Скромний урядовець.

Аль Капоне, що зумів потягнути за собою цілі юрби... опришків, це людина, що вміла володіти, організувати і сіяти навкруги пострах. Аль Капоне створив „картель" „бутлеґерів" (пачкарів алькоголю) та постачав містам, зокрема для Шікаґо заборонений алькоголь. Він був паном життя і смерти тисячей своїх підвладних.

Коли він приїхав до Америки, то не шукав пригод, ні не мріяв про маєток. Він почав працювати, як скромний урядовець у приватній торговельній фірмі й був би може залишився чесним чоловіком до кінця життя. Одначе з приводу своєї нагальної вдачі втратив на довший час засоби до життя.

Стріча з пачкарем.

Якось раз шеф скартав його. Аль Капоне не дав собі в кашу наплювати й гостро поставився до шефа. З цього приводу не тільки втратив працю, але ще й одержав на відхід йому як найгірше свідоцтво. Після того Аль Капоне довгий час блукав без праці. Врешті стрінувся випадково з давнім знайомим Джоном Тоніо. Ця стріча вирішила про карієру майбутнього „короля ґанґстерів".

Джон Тоніо вже тоді був пачкарем алькоголю. Цей інтерес добре йшов і Тоніо потребував помічників.

Ось так дістав Аль Капоне „посаду".

Дуже швидко він виявив такі великі торговельні здібности, що став спільником свого шефа. Аль Капоне й Джон Тоніо заключили наново спілку й треба признати, що ніколи себе не обманювали.

Явний „інтерес".

Осьтак повстала при вулиці Совт Вебет Авеню 2222, в Шікаґо торговельна фірма: „Дж. Тоніо і Аль Капоне". Ця фірма явно полагоджувала ріжні темні інтереси. Навіть урядовці цієї фірми не знали, що діється за лаштунками тієї торговлі.

Щойно після довшого часу деякі з них стали дещо розчовпувати.

Одначе впарі з цим, як вони ступнево, що раз то більше знали, то вони ще більше дбайливо мовчали. Бо вряди-годи хтось менше обережний щодо язика знечевя щезав і всякий слід по ньому пропадав. У межах бюра, на одному з поверхів були кімнати, що про їх призначення ніхто з персоналу нічого не знав.

Ніхто з урядовців не посмів сюди заглянути, ніхто не знав обстанови цих кімнат та що там є, одначе всі з острахом згадували про них.

Особистим секретарем Аль Капоне був незвичайно зручний стрілець. Він раніше пописувався штукою влучного стріляння на естрадах.

Крім цього секретаря біля Аль Капоне був завжди гурток довірених людей. У самого Аль Капоне був добрячий вигляд. Це кремезна людина. Він завжди посміхається.

Тільки велика близна на лиці пригадувала, що він міг мати колинебудь щось до діла зі зброєю.

Втаємничені добре знали, що він ніколи не розлучався зі зброєю та часто користувався нею.

На сухенькому...

Оцей чоловік, що десятки людей позбавив життя, що пачкував і торгував на велику скалю забороненими напитками, оцей ґанґстер-бандит дав себе „накрити" з приводу дрібнички. Оце він затаїв прибутки зі своєї явної „торговлі".

Аль Капоне обвинувачували спочатку тільки як несовісного платника податків. Щойно по нитці до клубка виявлялися інші „інтереси"...

Осьтак закпила собі доля з „короля ґанґстерів"...

Фільмова хроніка.

Конрад Вайд, відомий німецький драматичний і фільмовий артист, котрий після своєї останньої великої фільмової ролі „Жида Зісса" зник з екранів, появиться незабаром у фільмі „Державна зрада", в якій гратиме ролю полковника Редля. Це був австрійський старшина ґенерального штабу, який в 1913-ім році продав російській державі мобілізаційні пляни Австро-Мадярщини.

*

Совітська фільмова продукція взялася накручувати велику фільму „Петро I." за романом Ал. Толстоя.

У Києві почали працю над фільмою „Сорочинський Ярмарок" за Гоголем. Режисерує Н. Ек. Фільма буде кольоровою; в музичній частині будуть використані українські пісні.

*

В паризьких кінах йде нова фільма з Джанеттою Мек Дональд і Едді Нельсоном п. н. „Пісня весни".

*

Нова версія фільми про Дрейфуса вже готова; її накручували у Голівуді. Режисерував Вільгельм Дітерле (режисер „Пастера"); ролю капітана Дрейфуса грає Джозеф Шількраут, ролю письменника Золі — Павль Муні, маляра Сезана — Володимир Соколов.

Неполаднаний конфлікт.

Перед надзвичайною сесією сойму і сенату.

Католицька Пресова Агенція оголосила комунікат зі співчуттям, що краківський інцидент ще дотепер не поладнаний. Одначе сподіються, що найвищі церковні і державні чинники мають найкращу волю поладнати цю справу. Далі сподіється, що поладнання конфлікту матиме достойний характер, вдоволить найвищу державну владу без пониження поваги Церкви та її справ і не залишить прикрих наслідків на співпраці держави і Церкви. Вкінці комунікат підкреслює, що на жаль частина преси виявляє непотрібно схвилювання, натякаючи, що може дійти до поширення основ конфлікту. Тому що комунікат ні словечком не боронить становища митр. Сапіги, здогадуються, що найвищі церковні чинники не хочуть брати відповідальности за вчинок митроп. Сапіги. Кінцевий уступ комунікату КАП. заторкує передову статтю „Газети Польскої“, що заповідає поширення конфлікту.

„Г. П.“ пише, що впертість митр. Сапіги відбирає справі характер виключно персональний. Струна є дуже натягнена і не вільно нам того скривати, які цілі має в натягненні струни митр. Сапіга.“

Знову Мацкевич пише у виленськім „Слові“: „Розуміємо, що краківському епископові і польському князеві — тяжко писати „покаянія“. Але-ж тут іде про відношення до цілої суспільности, до власної батьківщини!“

А покищо уряд жде на натиск Ватикану на митр. Сапігу, якого стан здоровля знову погіршився. Одночасно оживилися заходи над скликанням надзвичайної сесії сойму та сенату. Рада міністрів рішила скликати надзвичайну сесію сойму і сенату на 20. липня ц. р. у справі горішношлеської конвенції. До того часу сподіються теж поладнати т. зв. „вавельський конфлікт“.

На допомогу студентству.

На фонд допомоги академічній молоді зложили в Адміністрації „Діла“ дальше: Марія Гимяків, Жабє, 2 зол.; О. Моровик, Жабє, 1 зол.; Д-р Волод. Трутяк, Печеніжин, 5 зол.; Олекса Мороз, Ужгород, зол. 3.60 (20 кч); о. д-р Омелян Стасюк, Львів, 5 зол.; о. Стефан Онишкевич, Купновичі, 3 зол.; Д-р А. Горбачевський, Чортків, 15 зол.; Д-р Михайло Сірко, Броди, 5 зол.; Повітовий Союз Кооператив в Рудках 25 зол.; Філія Товариства „Просвіта“ в Рудках 10 зол.; Район. Молочарня в Рудках 10 зол.; Філія Товариства „Сільський Господар“ в Рудках 5 зол.; Іванів Павло Директор П. С. К. в Рудках 5 зол.; о. Кміт Юрій парох в Чайковичах пов. Рудки 1.50 зол.; Д-р Керничний Михайло лікар в Рудках 2 зол.; Лесюк Гриць і Петро в Рудках 5 зол.; Д-р Климишин Володимир і Софія в Рудках 4 зол.; інж. Гуляй Роман в Рудках 1 зол.; Семків Петро в Рудках 1 зол.; Мгр. Тершаковець Андрій в Рудках 1 зол.; Світий Петро в Рудках 1 зол.; Мацьків Теодор в Коропужі пов. Рудки 1 зол.; Чулівський Семен в Рудках 50 сот.; Романяк Василь в Новосілках гостинних пов. Рудки 50 сот.; о. Гуль Петро 1 зол.; Білик Осип 50 сот.; Чайковський Кунько-Михайло 50 сот. — Нині виказуємо зол. 115.10. — Разом зложено досі на фонд допомоги українській академічній молоді в Адміністрації „Діло“ 911.10. зол.

Тільки освітою, культурою і вихованням здобудемо кращу долю. Не жалуймо датків на скріплення освітних змагань.

Мадярщина хоче мати свободу зброєнь.

ІНТЕРВЮ МАДЯРСЬКОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

В розмові з редактором югославянського часопису „Време“ мадярський міністр закордонних справ Канія заявив, що **Мадярщина хоче мати свободу зброєнь.** Мадярщина є незалежною державою й мусить вести незалежну політику, подібно як Югославія. Мадярщина лишиться вірна своїм приятелям, Італії й Австрії з якими затіснила останніми часами свої взаємини; також з Німеччиною буде вдержувати приязнь з огляду на спільні інтереси. З Малою Антантою Мадярщина має чимало спірних питань, але при добрій волі можнаб довести до практичних розвязок.

—o—

Подяка.

Цим почуваюся до обовязку зложити мою щиру подяку **Товариству взаімних обезпечень на життя „Карпатія“ у Львові** за дуже скоре полагодження всіх формальностей звязаних з виплатою мені повної обезпеченої суми по мойому **бл. п. Мужеві Михайлові Медвідь, рільникові й крамареві в кооперативі „Єдність“ в селі Яблонові, пов. Рогатин**, який був обезпечений у томуж Товаристві щойно від жовтня м. р.

Рівночасно дозволяю собі зложити подяку також **Українській Кооперації** за те, що поширила справу життєвих обезпек між кооперативними працівниками, бо лише завдяки тому, що мій Покійний Муж був кооперативним крамарем, обезпечився Він на життя, а я тепер по його несподіваній смерти дістала поміч від Товариства „Карпатія“.

Яблонів, дня 28. червня 1937.

Марія Медвідь

ПРОЄКТ ЗАМИРЕННЯ.

Представники китайської армії предложили проект тимчасового порозуміння: Китай відкликав би військо з під Пекіну, перепросив би Японію за інцидент та обіцяв би взяти під нагляд протияпонські організації.

Японські військові кола годяться на пропозицію, але зазначують, що якби Китай не виповнив зобовязань, Японія не відповідатиме за дальший хід подій.

—o—

ДИМІСІЯ БЕЛЬҐІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Прем. Ван Зелянд зголосив королеві димісію уряду. Король димісії не приняв, тому зміниться лиш міністр справедливости.

А. ЧЕРНЕЦЬКИЙ. 4

Ьа слідах Маркіяна...

При кінці 70. років в бережанській ґімназії учить Олександер Барвінський (1867—71), д-р Кость Левицький, д-р Клим Ганкевич, а пізніше Олександер Барвінський (1870—72), Евген Згарський (1871—73), Петро Дуткевич шурин Володимира Навроцького та інші, а між учениками стрічаємо братів Антона, Миколу та Юліяна Дольницьких, Степана Городецького пізнішого шамбеляна та організатора Рогатинщини, братів Петра та Ілярія Огоновських, Івана Гордієвського пізн. митрата та організатора Чортківщини та Станиславівщини, Івана Рудницького пізн. нотаря батька Михайла, Мілени, Івана Кедрина й Антона, Федора Турулу, який був головою тайного ґімназійного кружка — як про це згадує Е. Олесницький, Володимира Лукича Левицького пізн. редактора „Зорі“ Кирила Кахникевича та інш.

Ролю молоді бережанської ґімназії в громадянському життю тих часів як ось характеризує в своїх споминах учитель Ол. Барвінський ...„Життя тодішне зосереджувалося в родинах, бо ніяких просвітних і взагалі культурних огнищ тоді в Бережанах не було. Я не знав, але відчував як руська ґімназійна молодь одушевлялася високими Тарасовими ідеями, святкувала його роковини очевидно тайною, бо офіційно почали їх святкувати аж від 1873 і власною працею доповняла те знання рідної мови, письменства, бувальщини, яке виносила почасти з прилюдної школи. Ці вищі ідеали, якими тоді переймалася бережанська молодь, кріпили її народолюбного духа, спонукували до шляхотних змагань і причинилися до того, що зпоміж бережанської молоді вийшло чимало людей, які в українській суспільности заняли поважні і визначні становища“. (т. I. ст. 150, 162).

Правдивість цих слів задокументували вповні й такі ряди учнів бережанської ґімназії.

Михайло Світенький пізн. парох Ладичина к. Тернополя, Іван Дидик парох Нараєва і начальний духовник УГА, Теодор Цегельський парох Струсова к. Теребовлі та його товариші Володимир Масляк, Северин Зарицький проф. ґімн. в Перемишлі, Лев Гузар пізн. нотар в Галичі, Стеф. Лежогубський та інші це бережанці, що теж чесно несли народній прапор.

Живучий ще нині старенький о. Т. Цегельський в листі до мене з 3. березня 1937, ось як згадує працю тайного студентського кружка бережанської ґімназії в 80 роках м. століття: „В Бережанах давніше передімною (1874—78) була в ґімназії тайна громада. За мене належали до неї Лев Гузар пізн. нотар в Галичи, Йосиф Ганкевич пізн. парох Красного к. Грималова, Стефан Лежогубський пізн. парох, Евген Мартинець пізн. нот. канд., всі вже по війні, було й більше але я їх не памятаю.

В живих остався з тієї громади тільки я. Провідниками були Йосиф Ганкевич і Лев Гузар. Сходини відбувалися на одній станції в год. 6-тій вечором при заслонених вікнах, або без світла. Входили чи пак стукали за умовленим знаком. Йосиф Ганкевич учив нашої історії та літератури. Бібліотека містилася у Льва Гузара, але треба було з нею ховатися. Одного разу мала бути ревізія, тому в ночі порозносили ми книжки між інших товаришів. Книжки позичали члени, опісля мусіли оповісти прочитане та видати свою оцінку.

Вечерниці або концерт давали рік-річно в честь Шевченка. Час до часу приїздив Евген Гузар теольоґ в часі свят або в толамі і був навіть на концерті, бо пригадую собі, що виголосив навіть реферат про Шевченка. Я тоді деклямував „Сердешну Оксану“. Концерт відбувся у міщанина на Адамівці. Знав про цей концерт катехит о. М. Соневицький, бо переходив Адамівкою і бачив як по двох ми прямували на концерт, а потім ми довідались що він тоді ходив і глядів чи хто з інших професорів нас не слідив, бо був би його взяв зі собою та зійшов на іншу вулицю, а так ніхто нас не зловив. Товариш о. Цегельського Вол. Масляк в „Кістяках Гольбайна“ потверджує вістки про тайну громаду. Їх товаришами були теж Амврозій Рибак пізн. священник співак — бас, Микола Курманович пізн. ґенерал-авдитор у Відні а з поляків Лев Біґельайзен пізн. ґімн. професор у Львові, літерат та приятель українців.

Які були відносини національні в бережанській ґімназії поза громадою, найкраще характеризують спомини сина о. шамбеляна Соневицького, д-ра Теодора лікара в Старому Самборі, який був в ній учнем від 1879—87 та товаришував між іншими ближче з пок. о. Теодоз. Лежогубським. Ось що пише він в листі до мене в квітні 1937 р.: ...„Майже кожна кляса мала свій хор і смичкову орхестру, до яких належали поляки, українці та жиди, бо співаки і музиканти мали протекцію. В VII і VIII клясі була у нашій клясі каса позичкова і я належав до її управи. До української мови не було зацікавлення в школі, а то тому, бо не було учителя українця. В нищій ґімназії вчив мене української мови Іван Вовчук, а коли він відійшов, то в V. і VI. кл. вчив мене греко-катол. поляк Артур Єловіцький, котрий сам по українськи не багато вмів, хоч мав іспит, здавав у Відни перед Мікльосічем. Наука полягала на тім, що один учених читав голосно „Хрестоматію“ Огоновського в клясі за порядком, а професор і всі ученики

Український Соціольоґічний Інститут у Празі.

Заснований в 1924 р. покійним Микитою Шаповалом Український Соціольоґічний Інститут у Празі досі активно провадить свою працю. Інститут поставив собі завданням — науково досліджувати українське політичне життя й ріжні проблеми, звязані з українським суспільно-національним визволенням.

Хоч Інститут не має навіть і такої невеличкої матеріяльної допомоги, як інші українські наукові інституції в ЧСР, всеж таки і в тяжких матеріяльних умовинах провадить свою працю. І не лише українці, але й представники інших національностей беруть активну участь у працях Інституту.

Недавно (29. V.) відбулися річні Загальні Збори Кураторії та засідання Наукової Ради Інституту. Память покійного члена-кореспондента Інституту Ів. Мірного, відомого українського громадського діяча, вшанували повстанням. При огляді наукової праці Інституту за минулий рік, директор Інституту проф. Л. Шрамченко віднамив участь у ній і нечленів Інституту, як напр., чеського соціольоґа, доцента братиславського університету, д-ра О. Махотку, відомого українського економіста проф. В. Садовського, ґенерала М. Омеляновича-Павленка та інших.

У своїх викладах, що регулярно цілий рік відбувалися в супроводі живих дискусій, звертався увагу на пекучі питання сучасного українського життя. Так серед тем зустрічаємо теми характеру економічного на Сов. Україні, (проф. В. Садовський, інж. М. Скидан), міжнародного становища, сучасного націоналізму (проф. Н. Григоріїв), війни і миру, соціольоґічної праці в Америці (доц. д-р О. Махотка), військового та проблем війни в сучасних умовах (ґен. Омелянович-Павленко) та багато ін. За ввесь рік виголошено та обговорено 18 викладів на ріжні актуальні теми.

Друком за рік вийшли праці: проф. Н. Григоріїва — „Державознавство" т. I., „Причини міжнародного напруження". Праця покійного М. Шаповала „Соціольоґія українського відродження", яку видала своїм заходом член Інституту О. Шаповалова. Низка праць членів Інституту була опублікована ріжними видавництвами. На жаль чимало виготовлених цікавих праць ще чекає на видання. Цього року редакційна комісія працює над виданням творів М. Драгоманова, яких перший том має вийти восени коштом робітництва Злучених Держав Півн. Америки та Канади.

Засідання Наукової Ради присвячено 20. річниці революції в Україні. Виступало кілька промовців із згадками про ті часи. Інж. М. Скидан розповів про становище українських військових в таборах полонених напередодні революції та про початки організації українських військових частин з полонених. Д-р П. Богацький, що був на початку революції Начальником Міліції Київщини, докладно схарактеризував свідомість та стан тодішнього українського села, Арк. Животко — подав цікаві матеріяли про український визвольний рух на Подонню (Вороніжчина і Курщина) та про змагання цієї частини української землі, приєднатися до Української Народньої Републики, проф. Н. Григориїв дав огляд організації збройної української сили 1917 р. та ролю в ній Української Центральної Ради й політичних партій.

Крім того з промовами виступили: ґен. М. Омелянович-Павленко, представник білорусів В. Захарка та представник калмиків д-р Б. Уланов. Промовці поділилися з присутніми своїми думками про шляхи визвольної боротьби поневолених націй.

Привитали Збори Кураторії та засідання Наукової Ради інж. В. Доманицький в імени Українського Товариства Інжинірів, та Дир. Доц. Г. Омельченко в імени Української ґімназії.

М. О.

НОВИНКИ.

— „ЗОЛОТІ ВОРОТА". Видавництво „Червоної Калини" подає до відома, що з технічних причин не висилає нікому виданої її накладом **історії Січових Стрільців „ЗОЛОТІ ВОРОТА"**. Досі нема цієї книжки в розпродажі по книгарнях. Тому просимо тих, які замовили цю книжку, не урґувати її висилки ані в Видавництві, ані в книгарнях. 1286

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254-46. Приймаю футра до переховання літом.

— Ґарантоване насіння ріпи стернянки (на корм для худоби) зі збору 1937. р. в ціні по 2.50 зол. за 1 кґ. (при гуртових закупах відповідний опуст) — замовляйте в одинокій українській насінній фірмі **А. ТЕРПИЛЯК, — Розсадники овоч. дерев та насінне господарство в Залукві, почта Галич.** П. К. О. 500.855. Телефон: Галич ч. 1 1270 3—3

— Підвишка цін заліза. В Деннику Законів появився 12. ц. м. розпорядок міністра промислу і торговлі з дня 9. липня про підвишку цін виробів залізного гутництва. Цей розпорядок касує розпорядок міністра промислу і торговлі з 4. грудня 1935 р., що передбачував обнижку на 10 відсотків засадничих цін заліза, рур і сирівця. Новий розпорядок обовязує від 12. ц. м.

— Перед Зїздом ОЗН-у у Львові. В неділю, 18. ц. м. відбудеться у Львові окружний зїзд сільського відтинку Озону, на якому промовлятиме ґен. Ґаліца.

— Пожеж івід громів. Над Бродами і повітом шаліла буря, підчас якої грім ударив у стодолу Марії Гузарської у Стибурівці. Пожежа знищила господарські будинки. Крім того грім поразив Івана Гузарського зі сином, які сиділи під стодолою. Одночасно грім ударив у хату Гилі у Поникві і поразив Ілька Гилю та його сина Івана. Їх відвезли до шпиталю у Бродах. У Келянівці пов. Ряшів, згоріли від грому будинки А. Фура.

— Львівська хроніка. Поліція арештувала братів Зиґмунта та Карла Вольських за крадіж перед кількома днями біжутерії і годинників з ювилірської крамниці Марка Штерна, при вул. Пекарській ч. 44. — Ґінекольоґ д-р Макс Габер повідомив поліцію, що льокатор Л. Ґеллер напав на нього і побив його палицею по голові. — Фіра переїхала на вул. Марії Родзевічівної 18-місячного Едварда Біленького. Юрба мало що не злінчувала візника.

— Бандити напали на гр.-кат. пароха Голиня (Калущина). Вони стероризували родину священика, але служба їх сполошила, так що вони втікли, забираючи лише золотий годинник. Як підозрілих арештовано Генриха Вінтерфельда і Федя Ткачука.

— Краєва хроніка. Невідомий злодій вкрав М. Масникові, інсталяторові від водопроводів, 5 металевих вентилів вартости 150 зол. Поліція шукає за злодієм. — В Загірю пов. Сянік скінчився окупаційний страйк робітників при будові мосту. Робітникам обіцяли підвищити платні. — Стада диків на Лемківщині нищать майже зовсім плоди на полях, зокрема в селах: Барвінку, Липівци, Тростянці, і Тилявій. Населення домагається якнайшвидшої облави, щоби рятувати бодай рештки плодів. — Град вибив зовсім збіжжа на полях Полоничної і Незнанова, пов. Камінка Струмілова. 24 будинки знищені, 20 ушкоджених. — Технічний керманич зліквідованої самбірської фабрики мила Карп стріляв до власника фабрики Ферннгафа, який вийшов цілo лише тому, що револьвер Карпа затявся.

— За побиття дитини. Перед кількома днями дійшло в Бучачі вечором до великої авантури, що її спричинив Артур Райс. Він побив тяжко свого 13-літнього сина за те, що просив деколи у своєї мачухи їсти. Крик катованої дитини стягнув перед дім велику юрбу, що вибила вікна в Райса і хотіла побити нелюдяного батька та мачуху, але їх вирятувала з рук юрби поліція. Справу знущання над малим хлопчиною розглядатиме суд.

— Втеча 11 вязнів. Минулої суботи з ряшівської вязниці втікло 11 вязнів між іншим: Станислав Делікат і Генрик Чиж засуджені на 15 літ вязниці; Адам Тибурич на 9 літ, Арон Шварц на 10 літ, Осип Мамек на 12 літ. Інші були засуджені від 2-ох до 6 років вязниці. Вязні втікли в ночі, виломивши крати в келії. Поліція почала за ними погоню. Між вязнями утікачами не було ні одного політичного, самі злодії і вбивники. Один вязень добровільно залишився у келії, а другий роздумався по дорозі і вернувся назад до вязниці.

— Будують нову вязницю. Побіч городського суду в Ярославі збудують вязницю на 200 вязнів. Вязниця буде карна і слідча. Фонди на будову вязниці в Ярославі вже призначені.

— Окремі ваґони для жидів. Жидівська преса пише, що дирекція залізниць у Катовицях призначила для пасажирів жидів, окремі ваґони у залізницях підкреслюючи, що кондуктори виганяли жидів з загальних ваґонів до ваґонів спеціяльно призначених для жидів, що жиди пасажери дуже обурені з такої ізоляції в поїздах.

— Маґічні палиці. Американська поліція дістала нові т. зв. маґічні палиці, якими обезвладнює темпераментних проступників. Ці палиці майже нічим не ріжняться від звичайних ґумових палиць. Одначе вистане доторкнутись нею арештанта, щоб він втратив свободу рухів. Поліціянт натискає на контакт у ручці палички й електрична струя обезвладнює зовсім проступника.

— Смерть за цілунок. До одної селянки-вдовиці в Бесарабії почав залицятися один селянин. Коли хотів її поцілувати, вдова вбила його сокирою.

— Лет з Москви до Сан Франціско. Большевицькі летуни вилетіли в понеділок з Москви на літаку „Ант—25", щоби без осідання долетіти до Сан Франціско. У вівторок вранці летуни перелетіли північний бігун, де страшна сніговія примусила їх змінити дещо напрям лету.

— Клопіт зі суницями мають болгари, які хоча вивезли їх дуже багато за кордон, мають ще велитенські запаси у краю і не знають, що з ним зробити. А тому що суниці швидко псуються, влада наказала вжити їх як погній.

— Нечувана спека в Америці. В Злучених Державах така страшна спека, що від сонячного удару померло лише одного дня, а саме минулої суботи близько 150 осіб. Дотепер померло на сонячний удар коло 370 осіб.

— Твердий сон вломників. До помешкання прокурента банку у Відні вломилися вломники ограбили геть до тла ціле помешкання, спакували добичу до мішків і... по тяжкій праці заснули. Тимчасом сусіди повідомили поліцію, яка застала ще в хаті вломників, що спали твердим сном на мішках.

— 60 годин виголошував проповідь. Один пастор в Льос Анджельос переконався, що вірні щораз то рідше приходять до церкви. Тому то

займалися чим іншим. Коли він вмер, то приділили нового вчителя до української мови. В VII. і VIII. кл. вчив нас проф. Юліян Насальський, що як нефахівець, бо від греки і латини, не вмів нас зацікавити. Також мій батько, катехит, хоч нефаховець, вчив української мови (вчив ще й за наших часів в 1901-2 р.). Мій батько тримав тоді ще з твердими і я в дома читав „Слово", „Изданія Качковского", „Родимий Листок" і якусь бібліотеку російських письменників, що тоді виходила у Львові. З українських книжок читав я тоді Марка Вовчка повне видання, що батько визичив з учительської бібліотеки. На весні 1887 р. було поминальне богослуження за Маркіяна Шашкевича в 50-ліття появи Русалки Дніпрової. Проповідь виголосив о. Сильвестер Лепкий, батько Богдана, який осів на парохії в Жукові". Додати треба, що д-р Теод. Сеневицький не знав, і не був членом тайних громад, тому й не знав що згадані поминки Шашкевича як і пізніші в честь Володимира Навроцького, на які Богдан Лепкий намалював портрет Навроцького, уладила саме тайна студентська громада.

Молодша ґенерація учнів бережанської ґімназії теж гідно записалася в українському громадянському житті. Григорій Гірняк, декан Винник, організатор підльвівської округи, Теодозій Лежогубський, Роман Гамчикевич, Василь Бережанський, Олександер Пісецький, композитор Денис Січинський, Володимир Янович — лікар і організатор Станиславівщини, Сильвестер Яричевський, Богдан і Микола Лепкий, Артим Хомик, Володимир Бачинський, арт. Іван Грегорович — це найвизначніші з гуртка тих, що за їх часів в тайних громадах домішували вже нові течії нашого життя, радикалізм, соціялізм, твори Франка, Драгоманова і др.

(Далі буде).

минулої неділі пастор рішився говорити проповідь без перерви 60 годин, щоб таким чином притягнути до церкви байдужих і недовірків. І дійсно пастор виголошував проповідь від 11 год. в неділю аж до вівтірка до півночі, перериваючи її лише на кілька хвилин, щоб втомлені легені відпочали. Наслідок був такий, що вірні випов нили церкву по береги, щоб почути цю оригінальну проповідь.

— **Страшна голодова катастрофа в Китаю.** Тропікальна спека знищила зовсім засіви на полях так, що 10 міліонів китайців гине з голоду. Центральний китайський уряд обнизив податки на 16 міліонів долярів та дав 16 міл. позички дрібним селянам. Одночасно президент Китаю звернувся з покликом до краще ситуованих китайців, щоби прийшли з допомогою голодним, які гинуть мов мухи.

— **Продав жінку за 35 фунтів.** Матеріяльні клопоти задумав 27-літний турок Фегті у Стамбулі поладнати таким чином, що продав свою гарну жінку Фатму трьом своїм знайомим за 35 турецьких фунтів. Фатма, сподіючись лиха, замкнулася в хаті так, що три покупці: Магмет, Джемаль і Сагіб мусіли виломлювати двері, щоб забрати гарну жінку. Але Фатма таки не дала за виграну і криком заалярмувала сусідів, які прогнали трьох покупців. Тепер чоловік і всі три покупці відповідатимуть за це перед судом, бо в Туреччині вже заборонено продавати жінок.

— **Святиня з кораблів.** У Східних Індіях мешканці м. Масе збудували святиню з кораблевих брил. Ціла будівля у барвах рожевій і червоній та представляє казкову вартість.

— **Кара на невірного чоловіка.** Одна селянка в Болгарії завважила, що її чоловік зраджує її зі селянкою зі сусіднього села. Щоб переконатися про це заявила свому чоловікові, що виїзджає до своєї мами. Тимчасом притаїлася коло хати і ждала на прихід любки свого чоловіка. І дійсно діждалася її. Коли любка ввійшла лише до хати заздрісна жінка кинула крізь отверте вікно два кошикові вулики. Бджоли так покусали невірного чоловіка та його любку, що лікар ледви врятував їх життя.

— **Ріжні вістки.** У Праві помер у нужді в 41 р. життя один чех, що дав свою кров у 200 випадках трансфузії крови. — До Парижа приїзджає з Касабляики мароканський султан Сіді Могамед. — Мін. Іден заявив у парляменті, що тепер є ще 25 держав, що не втримують дипльоматичних взаємин з СССР. — Французький президент видав спеціяльний декрет, на основі якого ґен. Жорж, заступник військового маршала, буде виконувати свою службу три роки довше, ніж позволяє закон. — Лікарі ствердили, що син робітника Ристич не може читати при денному світлі, лише в ночі при повній темноті. — 50 польських соймових послів приїхало до Берліна на прогульку.

Відозви й комунікати.

КОМУНІКАТ КВОММ ч. 6.

1. Зголошення до таборів другої черги приймаємо до 20 липня ц. р. 1) Для дітей від 7—10 літ — в **Старяві** коло Хирова від 1.—27. серпня 2) Для дітей від 10—13 літ — на **Остодорі** (дівч.) від 1—27 серпня 3) Для молоді від 13—18 літ — на **Соколі** (дівч.) від 27/7—20/8 4) Для молоді від 16—20 літ — під шатрами в **Брустурах** (хлоп.) 24/7—15/8 5) Для молоді від 18 літ. **мандрівний — муж.** від 27. 7.—10. 8.

2. **Збірка для учасників:** 1) Для учасниць **Сокола: 26 липня** год. 23. (в ночі) Львів вестіб гол. двірця. 2. Для учасників муж. табору під шатрами **Брустури: дня 23 липня** год. 6.30 вестіб гол. двірця — Львів, год. 12.30 вестіб гол. двірця — Коломия відїзд зі Львова 7.24. Початок табору — дня 24 липня год. 12. 3. Для учасників — дівчат на **Остодір:** дня **1 серпня** — Львів вестіб гол. двірця, год. 6. рано **відїзд:** зі Львова 7.15. 4. Для учасників (ць) —**Старяви:** дня **1. серпня,** Львів вест. гол. двірця, год. 8.30 відїзд: 9.26. 5. Для учасників **мандрівного муж. табору:** дня **26. липня** так як для учасниць Сокільського табору.

Хто хоче користати зі знижки (66 проц.) найдальше три дні перед відїздом зложить гроші або письменно зголоситься в домівці: Львів Чарнецького 26. Зголошення просимо присилати якнайскорше.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

MORZE. Warszawa, lipiec 1937. R. XIV. Nr. 7.

UKRAINAN YOUTH. Jersey City, N. Y., june 1937. Vol. IV. Nr. 6.

CONTRA KOMINTERN. Berlin, juli 1937.

Спорт.

ЮВИЛЕЙ У. С. Т. „БЕСКИД" У НАДВІРНІЙ.

У. С. Т. „Бескид" у Надвірній святкував в неділю 11. і понеділок 12. п. м. десятиліття свого істнування. Участь у цьому святі взяла львівська Україна, станиславівський Пролом та надвірнянська польська Бистриця.

Свято відбулося в дуже поганих умовинах. Несподівана слотлива непогода відстрашила до деякої міри публику і далася добре в знаки всім тим, що не зважаючи на дощ і гострий підгірський холод, прийшли на змагання.

У рамках цього свята відбулися першого дня такі змагання:

Пролом — Бескид 6:1 (3:1).

Пролом є дружиною технічно д. доброю, одначе стрілова диспозиція нападачів Пролому просто разила в очі. Те, що Пролом стріляв аж 6 голів — просто якесь чудо. Така добра дружина, як Пролом мусить рішуче поробити відповідні зміни в нападі, або напад мусить навчитися багато стріляти з кожної позиції, якщо Пролом хоче в майбутньому заняти краще місце в станиславівській А-клясі, як останнє.

Бескид — сира дружина, яка має ще чимало недостач, зате д. амбітна і грає з незвичайним запалом, покриваючи цими прикметами свої хиби.

Україна — Бистриця 2:1 (1:0).

Гра на розмоклім грищі, покритім ріллю була ведена горою, бо долішні подачі мяча н.коли не доходили до місця призначення. Очевидно, що в таких умовинах сильно потерпів рівень гри. Україна виступила до цих змагань без Петрова, Мікльоша, Сереготи і Гошовського. Україна мала ввесь час перевагу, одначе не використала жаслід своїх п'дворітних ситуацій.

Видців коло 800.

Другого дня поправилася трохи погода, одначе грище дальше було в поганому стані, а холод відбився очевидно на фреквенції. Висліди другого дня були такі:

Україна — Бескид 4:1 (3:0).

Бескид здобув почесні ворота з карного.

Пролом — Бистриця 1:1.

Переможцем у цьому турнірі вийшла Україна здобувши 4 пункти і відношення воріт 6:2, 2) Пролом 3 п. — 7:2, 3) Бистриця 1 п. — 2:8 і 4) Бескид 0 п. — 2:10.

З нагоди цього ювилею дістав Бескид срібну чашу від України і СОЗПН-у, статуетку від Ст. ОКС та прапорці від Бистриці і Пролому. Наспіло теж багато письменних привітів.

При цій нагоді треба підкреслити величезну жертвенність надвірнянського українського громадянства, яке незвичайно гостинно розмістило між собою всіх змагунів, дбаючи про їх вигоди та даючи їм якнайкращу опіку. Душею цілого свята була п-і Збудовська, член виділу Бескиду, яка є теж головним мотором всієї його діяльности. Це мабуть чи не одинока українка, яка як виділова спорт. т-ва є одночасно його душею і присвячує всі вільні хвилини для цього т-ва.

У. С. Т. Бескид закінчив 10 літ своєї успішної хоч не по рожах вистеленої діяльности. Особливо важкий був цей ювилейний рік, в якому дружина мин. року кандидат до А-кляси, розбита дискваліфікаціями грачів мусіла змагатись за місце в Б-клясі. Всеж таки цю найгіршу перешкоду Бескид перескочив і можна мати надію, що вже в найближчім майбутнім піде надвірнянський український клюб від успіхів до успіхів.

ДЕРЖАВНА ЛІҐА.

КРАКІВ. **Краковія — АКС 1:1 (1:0).** Одинокий ліґовий метч закінчився нерішеним вислідом, який дозволив Краковії вийти покищо на перше місце і АКС-ові теж покищо на друге.

МІТРОПА.

БУДАПЕШТ. **Австрія — Уйпешт 2:1 (1:0).** Австрія перемогла Уйпешт на його власнім грищі й таким чином перейшла до фіналу.

ВІДЕНЬ. **Вієнна—Ференцварош 1:0 (1:0).** Вислід обох метчів є 2:2, тому відбудуться треті вирішні змагання у Празі.

ЦІРІХ. **Ґрасгоперс — Ляціо 3:2 (2:1).** Ґрасгоперс відпадає від дальших розгривок, не зважаючи на цю грану, бо має гірше відношення воріт. Ляціо теж переходить до пвфіналу.

Змагання Дженова — Адміра не відбулись з наказу Мусоліні. Австрійській дружині, яка приїхала до Італії наказали покинути негайно границі Італії.

ЗА ВХІД ДО ОКРУЖНОЇ ЛІҐИ.

ДРОГОБИЧ. **Юнак — Сян 4:1 (1:1).** Сян програв перший метч за вхід до О. Л., хоч був без сумніву дружиною кращою і мав бодай 60 проц. переваги в грі. Цікаве, що 3 голі дістав Сян саме тоді, коли мав найбільшу перевагу. Вина програної спадає в першу чергу на найсильнішу досі лінію Сяну — напад. Справді напад Сяну виказав гідну подиву незарадність під воротами і замісць вести в першій половині перевагою 3—4 воріт, мусів висилюватися, щоб вирівняти. Напад грав у полі дуже гарно — під воротами безнадійно. При тім повинні гравці Сяну памятати, що коли противник пильнує Турка, годі тоді на нього грати, втім в нападі грає пятьох і всі вони повинні стріляти.

Крикливої дрогобицької публики к. 2.000. Суддював обєктивно п. Саварин.

ЛЬВІВ. **Креси (Тернопіль) — Білий Орел 4:3 (3:2).** Несподівана перемога Кресів на львівськім грищі майже перечеркнула надію Білого Орла на вхід до О. Л. Суддя п. Курцвайль.

ЗА ВХІД ДО ДЕРЖАВНОЇ ЛІҐИ.

СТАНИСЛАВІВ. **Ресовія — Ревера 5:0 (5:0).** Змагання перервані 25 хв. перед кінцем при стані 5:0 для Ресовії, з причини авантур на грищі і непослугу грача Ревери, який не хотів зійти з грища.

ВАРШАВА. **Польонія — Ґриф (Торунь) 4:4 (2:2).**

ЛЮБЛИН. **Унія—Стшелец (Янова Долина) 5:1 (4:0).**

ЛІППИ. **Напшуд — Бриґада (Ченстохова) 1:1.**

ПОЗНАНЬ. **Г. Ц. П. — Уніон Турінґ 3:3.**

ТУРНІР У ХУСТІ.

На грищі СК. Русь у Хусті відбувся турнір копаного мяча, який дав такий вислід:

ГС. Е — СК. Королево н. Тисою 5:2 (2:2); СС. Марамуресуль — СК. Русь Хуст 1:2 (1:1); Русь Ужгород — Русь Хуст 2:2 (2:0). Русь відпочиватиме тепер цілий місяць і аж в серпні гратиме з румунською дружиною Ц. С. Олімпія Сату Маре.

ЧАША ДЕЙВІСА.

Німеччина — ЧСР 4:1. Одинокий пункт для Чехословаччини здобув Цейнар. Таким чином Німеччина перейшла до міжстрефового фіналу та гратиме з Америкою.

Театри.

Український Молодий Театр „Заграва" під арт. пров. В. Блавацького.

ХОДОРІВ:
12. VII. Тарас Шевченко.
13. VII. Трафіка пані генералової.
14. VII. Муравлі.

РОГАТИН:
15. VII. Трафіка пані генералової.
16. VII. Тарас Шевченко.

БЕРЕЖАНИ:
17. VII. Трафіка пані генералової.
18. VII. Тарас Шевченко.

З Бережан вступить театр до Підгаєць, Монастириськ, Бучача, Чорткова і Заліщик.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДЕЛЯТИН:
14. VII. Під курателею.

Великий Театр:

Середа, 14. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Вольний і міністр" із Ст. Ярачом.

Четвер 15. VII. год. 8. Виступ Театру Атенеум „Люди на кризі" із Ст. Ярачом.

Пятниця, 16. VII. год. 8. веч. Виступ Театру Атенеум „Вольний і міністр" із Ст. Ярачом.

КІНА.

АПОЛЬО: „Човен смерти" із Гансом Альберсом.
АТЛЯНТИК: „Ню Йорк — Сан Франціско".
ВАНДА: „Весільна ніч", „День великої пригоди".
ҐРАЖИНА: „8 годин д-ра Морґана", „Мужчини волють мужаток".
ЕВРОПА: „Роман у Будапешті".
КАСІНО: „Шампанський вальс".
КОПЕРНИК: „Залюблені жінки".
МАРУСЕНЬКА: нечинне.
МЕТРО: „Мрійливі уста", „Пригоди Тарцана".
МІРАЖ: „Роберта", „Гарольд Льойд як боксер".
МУЗА: „Опир на продаж".
ПАЛЯС: „Ескапада Вероніки".
ПАКС: нечинний.
ПАН: нечинне.
РАЯ: „Готель Савой 217".
СВІТ: „Бенгальський тигр" і ревія.
СТИЛЕВЕ: „Продавець тракторів" і муз. комедія.
ТОН: „Смерть чигає в джунглі".
УТІХА: „Пат і Паташон як бездомні" і ревія.
ХИМЕРА: „2 дні любови".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 14. липня 1937.

БЕРЛІН 17.00 Романт. музика, 18.00 Розр. музика, 19.20 Оперет. і фільм. мельодії, 20.10 Військ. орх., 21.10 Розр. концерт; БІЛГОРОД 18.00 „Люїза" оп. Шарпантіє; 20.00, 21.00 Симф. концерт, 21.20 Форт. речит.; БУДАПЕШТ 18.00 Розр. концерт, 19.50 Мадяр. мельодії, 20.50 Симф. IX. Бетовена, 22.15 Циган. орх., 23.10 Джез. музика; ВІДЕНЬ 17.30, 18.00 Кварт. і солісти, 19.25, 20.00 Камер. орх., 20.40, 21.00 Вес. муз. авдиція, 21.40 Двофорт. музика, 22.20, 23.00 Радіоорх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Попол. музика, 18.00 Дівчата співають, 21.00 Військова орх., 22.30 Нічна музика. 23.00 Танк. музика, МІЛЯНО 17.15 Скрипк. реміт. 19.00. 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, 22.15 Хор, 23.30 Танк. музика; МІНХЕН 16.15 Вес. муз. авдиція, 17.15, 18.00 Вес. муз. попол., 19.00, 20.00 Естр. муз. вечір, „Лягуненф бер" оп. Беткера, 23.00 Нічний концерт; ПРАГА 17.05 Скрипк. речіталь, 20.25, 21.00 „Воєвода" оп. Херубіні; РАДІО ПАРІ 18.30, 19.00 Пісні, 19.15 Циган. орх., 19.45 Сольо на гарм., 20.30, 21.00, 22.00 Орх. Републ. Гвардії і хор; РИМ 17.15 Камер. музика, 18.50 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Іль вентальо" муз. ком. Кишіни, 23.30 Танк. музика.

Четвер, 15. липня 1937.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Солісти, 19.20 Смичк. квартет Ґріґа, 20.10, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.10 Радіоорх., 19.50 Пісні, 21.30 Танк. музика, 22.20 Пісеньки; БУДАПЕШТ 17.00 Спів. речіталь, 18.00 Війсьв. орхестра, 19.00 Танк. музика, 23.00 Сальон. музика, ВІДЕНЬ 13.45 Хор з Ля Скалі, 16.05 Симф. музика, 17.35 Спів. речіталь, 17.50 Форт. речіталь, 20.25 Муз. Лянга, 21.00 Розр. концерт, 22.20 Славні співаки, 23.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 11.00 Пополудн. музика, 18.00 Форт. речіталь, 20.10, 21.00 Вальси й марші, 22.30 Нічна музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вокаль. концерт, 19.00, 20.45 21.00 22.00 Розр. муз. 23.30 Танк.муз. МІНХЕН 16.15 Форт. речіталь, 17.15, 18.30 Розр. концерт, 19.00, 20.00 Веч. оперет. мельодій, 21.10 Веч. нім. музики, 22.20, 23.00 Розр. музика; ПРАГА 19.10 „Гонза" балет, 20.10 Солісти; РАДІО ПАРІ 19.15 Пісні, 20.30, 21.00, 22.00 „Золотий когутик" оп. Римського-Корсакова, РИМ 20.40 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Кавалєри з Екобу" оп. Цендоная.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Середа, 14. липня 1937.

6.15 Раннішня пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Ранніш. денник. 7.10 Музика з плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 З опер. „Вікторія й її гузар" пл., 12.25 Сальон. орх., 13.55 Розр. музика з пл., в перерві 14.00 Гутірка, 14.45 Трагедія Пуфка — виїм. з повісти, 14.55 Львівська біржа, 15.00 Скороч. оп. „Севіль. цирулик" пл., 15.40 Льв. біжучі вістки, 15.45 Господ. вістки, 16.00 З моєї роботи — нарис, 16.15 Пісні — муж. хор „Гейнал", 16.45 Психольогія жонгіра в польс. літературі, відчит, 17.00 Речіт. альтівки й форт., 17.25 Франц. пісні, 17.50 Проєкт будинку — гутірка, 18.00 Бюро студій, 18.10 Скеч „Драмат", 18.25 Плити, 18.40 Завтр. програма, 18.45 Львів. спорт. вістки, 18.50 Актуаль. гутірка, 19.00 Легка французька музика; в перерві Куток гумору, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 „В місячну ніч" кварт., 20.45 Веч. денник, 20.55 Акт. гутірка, 21.00 Концерт Шопена — форт., 21.45 Рецитац. з Ходзька, 22.00 Симфон. концерт, 22.50 Ост. вістки веч. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Сучасна франц. лірика, 23.15 Танк. музика з пл., 24.00 Орх. Т. Серединського.

Четвер, 15. липня 1937.

6.15 Раніш. пісня, 6.18 Руханка, 6.38 Музика з пл., 7.00 Раніш. денник, 7.10 Музика із плит, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, **12.15 „Коопер. збут овочів і городовини" гутірка в українській мові виголосить П. Кіт,** 13.55 Розр. музика з плит, 14.50 Спорт. порадник, 14.55 Львів. біржа, 15.00 Розр. концерт з пл., 15.35 Львів. біжучі вістки, 15.45 Хлібор. вістки, 16.00 Найнов. винаходи — „Живе срібло", 16.15 Сальон. муз. квартет, 16.45 Сонишна небезп., 17.00 Концерт солістів, 17.50 Спорт. порадник, 18.00 „Бридота в житті і в мист." гутірка, 18.10 Мельодії давн. фільмів, 18.30 Загальна скринька, 18.40 Завтр. програма, 18.50 Льокаль. спорт. вістки, 19.00 Загаль. театр уяви: „Пізнати себе трудно" — новеля, 19.40 Акт. гутірка, 19.50 Спорт. вістки, 20.00 Легка і танк. музика, 20.45 Вечір. денник, і хлібороб. вістки, 21.00 Танкова музика, 21.45 „Кілька літ моєї молодости у Вильні", 20.00 Віден. клясики, 22.50 Остан. вістки вечірн. денника, огляд преси і метеор. комунікат, 23.00 Танк. музика з пл. 24.00 Орхестра Т. Серединського.

Радіокутик.

РАДІОВІ АКТУАЛІЇ.

ЗІЗД МІЖНАРОДНЬОЇ РАДІЮВОЇ УНІЇ

У днях 16—26. червня ц. р. відбувся в Льозані літній Зїзд Міжнародньої Радіофонічної Унії і разом з цим Загальні Збори Ради і Комісії Унії. У засіданнях брали участь представники радіофонії 20 европейських країв та представники американських радіофоній.

Зїзд мав на меті обговорення засобів, які запевнилиб слухачам найкращу якість авдицій, як під оглядом програмовим, так і технічним. Водночас Зїзд розглядав способи оборони інтересів радіофонії.

Ухвалено запросити Австралію до організації IV. Світового Концерту, який має бути наданий на весну найближчого року. Крім того Програмова Комісія опрацювала низку внесків, які були прийняті Радою. Між ін. обговорено реалізацію проєкту про „Виміну радіових репортерів". Такі репортери надавалиб із країв, що їх відвідують, цікаві репортажі про життя та культуру даної країни.

Крім того обговорено справу реґулярних зїздів представників програмових секцій поодиноких радіофоній, що належать до Унії та розглянено можливість виміни поміж членами Унії кружків і лент, на яких утривалено авдиції історичного значіння.

У технічних справах обговорено можливості найкращого репартиційного пляну в ділянці радіофонічних хвиль. Остаточне опрацювання репартиційної програми відбудеться в часі конференції в Каїрі в лютому чергового року.

Досліджено можливості нових систем надачі, а зокрема синхронізування кількох висильників на тій самій хвилі. Зїзд опрацював програму дослідів над розходженням хвиль. Ці досліди будуть ведені при тісній співпраці з американськими стаціями. Крім того розглянено кілька спеціяльних проблем, що торкаються нормалізації мікрофонів, акустичного вивінування студій та боротьби з перешкодами в відборі.

КОРОТКОХВИЛЬНА РАДІОФОНІЯ.

Розвиток короткохвильної радіофонії датується від 3—4 років. Сьогодні на терені Европи працює коло 70 короткохвильних радіофонічних стацій, які у протилежности до стацій, що працюють на середніх і довгих хвилях, мають цілком інше завдання, ніж тамті. Таких завдань є кілька. Для кольоніяльних держав, як Англія, Голяндія, Франція Бельгія чи Італія, завданням є передовсім інформаційно-розвагова обслуга кольоній.

Держави територіяльно широкі, як напр. СССР, Канада або Злуч. Держави Півн. Америки, використовують далекий засяг короткохвильних стацій для обслуги далеких околиць краю.

Німеччина зробила зі свого короткохвильного центру потужне знаряддя пропаганди. Інші держави, що не мають кольоній, як Чехословаччина, Мадярщина, Австрія і т. д. урухомили в себе короткохвильні радіофонічні стації для підтримування звязку з своїми еміґрантами, розсіяними по всій земній кулі.

Спільним завданням для всіх стацій є пропаганда, зарівно політична, як і господарча, інформування чужих громадянств про свої господарські спромоги і вишукування в цей спосіб нових ринків збуту.

В осени 1935 р. в Польщі рівнож пристосовано до фонічних авдицій і урухомлено стацію Міністерства Пошт і Телеграфів. У квітні п. р. віддано до вжитку нову „напрямну" антену, завдяки якій авдиції цієї стації чути добре на терені Америки.

Одначе праця цієї стації має наразі провізоричний характер. Цей стан потриває в конечности ще деякий час, бо покищо всі зусилля скермовано на радіофонізування краю і будови сітки висильних стацій, щоб дати змогу всім мешканцям Польщі відбирати авдиції на детектор.

БІРЖА.

Купно-продажа: Бельґи бельґ. 89·33, 88·90, Доляри американські 5,29·50, 5.27·00, доляри канад. 5.28·50—5.26·00. Фльорени гол. 291·72—290·00, Франки фр. 20·62—20·32, Франки швайцарські 121·45—120·55, Фунти англ. 26·32—26·16, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·20—17·00, Кор. дан. 117·54—116·70, Кор. норв. 132·23—131·30, Корони шв. 135·73—134·75, Ліри італ. 23·00—21·60, Марки фінлянд. 11·62—11·20, Марки нім. 134·60 — 132·20, Шилінґи австр. 99·20—98·50, Тель Авів 26·18—25·90, Марки нім. срібні 143, 141.

Акції.

Банк Польський 101·00, Лільпоп 46·05, Островець 25·00. Страховичі 29·75.
Тенденція вдержана.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 50·00. 51·50, 3 інвест. 1 ем. 65·25, серія 82·50, 3 інв. 2 ем. 64·75, серія 80·60, 4 прем. дол. 38·00, 4 проц. консол. 54·25, 55·00, 53·25—54·50, два ост. дрібні.
Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 13. VII. ц. р. платив своїм доставцям за:

1 кг. масла бльок.	2.55
1 кг. масла бочк.	2.60
1 кг. масла експорт. деф. ціна	2.60
молоко від 11. VII	0.15—0.16
копа яєць	3.00—3.05

Тенденція сильна на всі артикули.

ОПОВІСТКИ.

КОНКУРС.

Акційна Спілка для будівельного промислу давн. Іван Левинський у Львові, розписує конкурс на місце директора-організатора. Кандидати із відповідною вдачею та практикою, що не переступили по змозі 40 літ, зголосять свої оферти до кінця липня ц. р. під адресою Спілки у Львові, вул. Потоцького 58 а. До оферти треба долучити докладний опис життя та подати референції, вимоги праці та винагороди.

У Львові, 13. липня 1937.

1288 **Управа Спілки.**

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" відбудуться в середу, 14. липня 1937. в год. 5-ій попол. в домівці Тов. „Молода Громада" при вул. Коперника ч. 21, П. Т. Членів запрошує до участи — Надзірна Рада. 1282

Вп. Іван і Аделя Грибеки — Львів, зложили замісць повідомлень про вінчання їх доньки Ірини з п. Вол. Копачем, лікарем ветеринарії, 25 зол. на Рідну Школу. За цей даток щиро дякує **Головна Управа Р. Ш.** 1284

Д-р Станислав і Ірина з Русинів Старосольські складають на вакаційні пн. оселі для лизанівської дільниці квоту 50 зол. замісць окремих повідомлень про їх вінчання, що відбулося дня 6. липня 1937. у Львові. 1245

МЕШКАННЯ

ТРИ ФРОНТОВІ сонячні кімнати з кухнею і комфортом дешево до винайму від зараз при вул. Свєнтокшицькій ч. 22 бічна Янівської. Вдомість на місці. 1245 4—5

ЧОТИРИ КІМНАТИ кухня, повний комфорт, власний городчик, центральне огрівання, нова вілля при трамваю дешево до винайму — Грохоєська 4, ріг Листопада. Інформації тел. 117-94. 1280

КУПНО - ПРОДАЖА

БАТЬКІВСЬКИЙ КРУЖОК ПРИ ФІЛІЇ ДЕРЖ. ҐІМН. Ч. 572 продасть, евент. замінює свою оселю в Ямнім, одноповерхову, деревляну віллю, 16 кімнат, з великою верандою. Обєкт новий, в гарнім і догіднім положенню, надається найкраще на пансіон. Зголошення в липні і серпні приймає голова Батьківського Кружка Стефанія Филипович, в Ямнім, пізніше у Львові, вул. Кн. Острожських ч. 7. 1281

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокат. з 3-літньою практикою шукає патрона. Зголошення: „Діло" під „Громадянин". 1283 1-3

РІЖНІ

Взуття посезонове вже від зол. 6.90 дістати можна у ф-мі Я. ШТРАССЕР, **Галицька 15 — в подвірю** передше „Краха". 1234 6—10

БОН-ТОН вимагає чистої гардероби і комірців із пральні Кульчицького, Личаківська 117 687 11-?

НАПРАВА лазничкових печей всякого роду — **роботи бляхарські** — ВОЛОДИМИР ЛУЧКО, Львів, Оссолінеських 8, тел. 257-63. 1283 6-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА**, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2946 68-105

ОГОЛОШЕННЯ.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.